

SKÆLSKØR KOMMUNE

April 1995

Bevaringsværdier i **OMØ BY** Registrering og vejledning

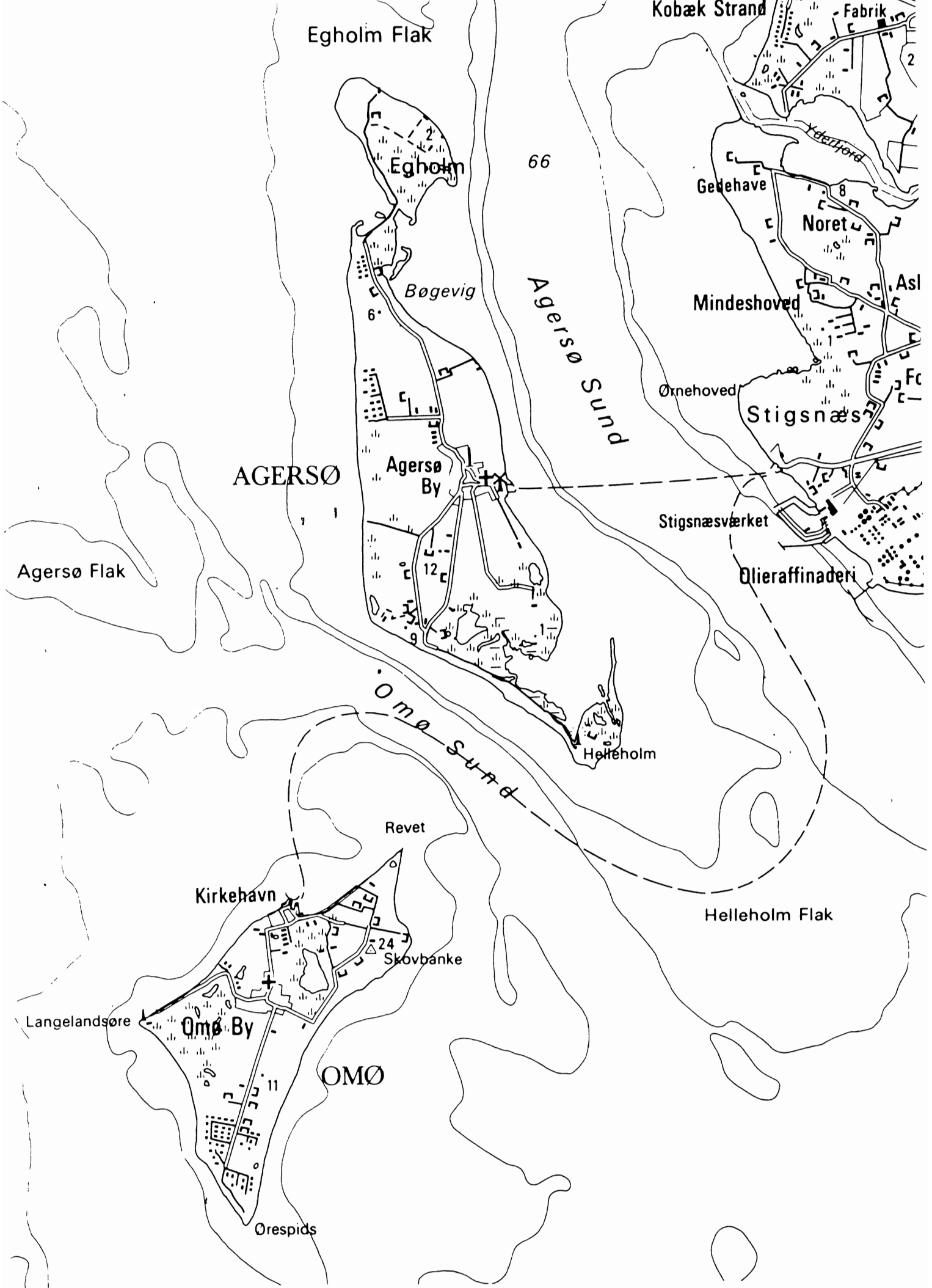
Dette hæfte er udarbejdet af:
Bygnings- og planafdelingen
Teknisk forvaltning
Skælskør kommune
Næstvedvej 15, 4230 Skælskør
Tlf. 53 59 01 00

BEVARINGSVÆRDIER I OMØ BY

Registrering og vejledning

Bilag til lokalplan nr. 78.

Indhold:		Side
	Indledning	2
	Landskab	3
	Frednings- og planforhold	4
	Historie	5
Bevaringsværdier	Stendiger og brolægninger	6
	Beplantning	7
	Bygninger	8
Vejledning	Renovering	10
	Nybyggeri	16
Bygningsregistrering	Oversigtskort	18
	Enkelthuse	19
	Ordforklaring	54
	Litteraturliste	55

Egholm Flak

Kobæk Strand

66

Egholm

Gedehave

Noret

Bøgevig

Agersø Sund

Mindeshoved

Asl

Ørnehoved

Stignæs

AGERSØ

Agersø By

Stignæsværket

Oljeraffineri

Agersø Flak

Omø Sund

Helleholm

Revet

Kirkehavn

Helleholm Flak

Skovbanke

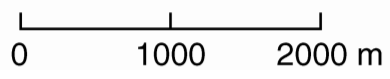
Langelandsøre

Omø By

OMØ

Ørespids

Mål 1:50000

Indledning

Skov- og Naturstyrelsen har i sommeren 1993 registreret samtlige bygninger opført før 1940, i hele Skælskør kommune.

Registreringen er udført som grundlag for udgivelse af et såkaldt Kommuneatlas. Atlasset er udgivet i sept. 1994.

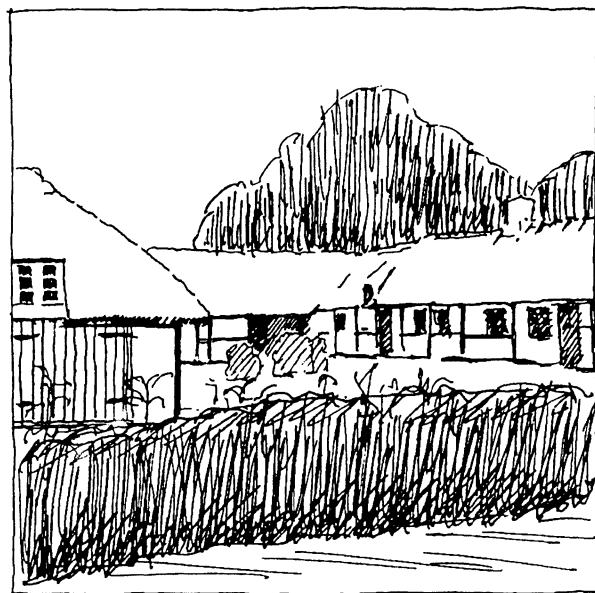
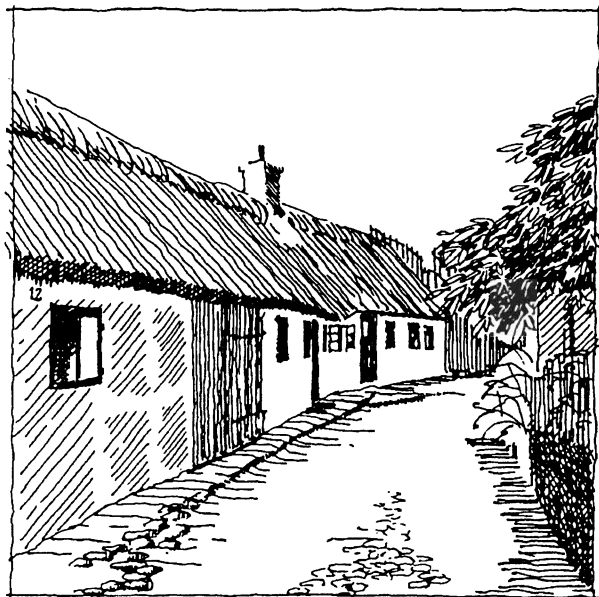
Kommuneatlasset giver et samlet billede af, hvilke bevaringsværdige bygninger og bymiljøer der findes i kommunen.

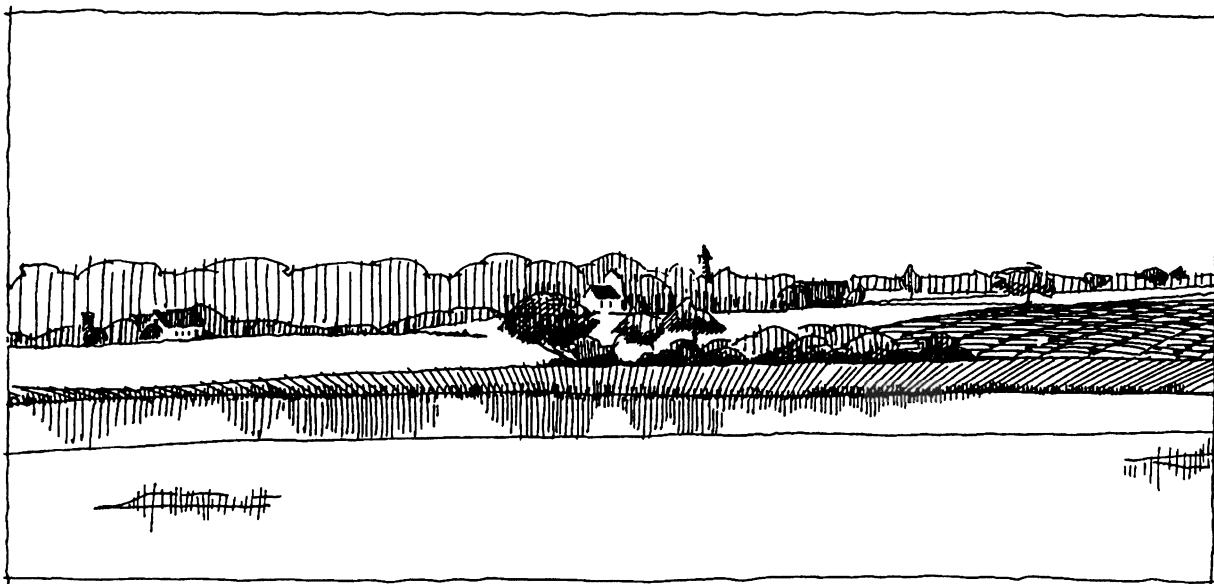
Som en opfølgning af dette bevaringsarbejde, har Skælskør kommune udarbejdet denne registrant, som danner baggrundsmateriale for en bevarende lokalplan for det gamle landsbymiljø på Omø. Byen er i Skov- og Naturstyrelsens materiale trukket specielt frem som en hel unik, meget velbevaret landsby.

Ja, Omø repræsenterer nok den bedst bevarede, samlede landsbybebyggelse indenfor hele Vestsjællands Amt.

Hovedsigtet med registranten er at få en samlet oversigt over byens bebyggelse i dag, ligesom det har været vigtigt at få beskrevet landsbyens værdifulde træer, stendiger o.lign., således at man i den efterfølgende lokalplan kan få beskyttet netop de karaktertræk, der er vigtige for fortsat bevaring af denne gamle landsby.

Der er således ikke tale om en registrant med mange historiske oplysninger, men det er dog lykkedes med hjælp fra Ida Iversen, Omø at få både en del navne og opførselsår for de enkelte ejendomme med i husregistreringen. En særlig tak til Ida Iversen for denne indsats.

Landskabet

Omø er en 451 ha. stor ø i Storebælt, adskilt fra Agersø ved det indtil 43 m dybe Omø Sund.

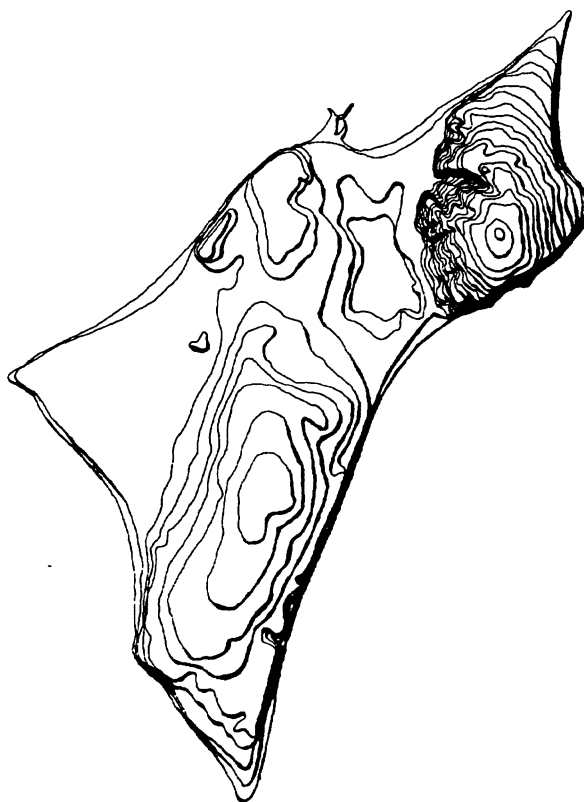
Oprindelig bestod Omø af to moræneøer, nordligst den høje skovbanke, hvis stejle sider tydeligt viser, at den har været omskyllet af havet til alle sider, og sydligst den lave og jævne del, der rummer Omø by.

Mellem de to øer ligger Omø sø, den sidste rest af det oprindelige sund. Vest for Omø by har havet opbygget et forland, Mosen, på hvis spids Omø fyr ligger. Det gule fyr er absolut øens mest markante bygning.

Mod syd løber Omø ud i en spids, kaldet Ørespids, mens det nordligste punkt er Revspids. Ned mod Ørespids ligger øens sommerhusområde på god afstand af den gamle landsby. Øen er idag skovløs, men skove, som tidligere formentlig dækkede hele øen, erkendes stadig i betegnelsen Skovbanke.

Selve Omø by ligger som en tæt, samlet helhed med åbne marker omkring. Kun ud ad Fyrvej brydes den oprindelige karakter, idet der her er udstykket en række sommerhuse.

Ankommer man til Kirkehavn og går mod Omø by træder landsbyens hvidkalkede kirke meget tydelig frem, mens resten af byen ligger indhyllet i havernes beplantninger.

OMØSUND

Omø Nordvest Flak

Revet

Revspids

Nedsat strandbeskyttelseslinie

Samrøkke

Horsekær

Bakely

Skovgård

Skovbanke

Beskyttelse af kirken (300m)

Kirkehavn

Provst Exner fredning af kirken

Langdysse (100m)

Søbeskyttelseslinie (150m)

Illemose

Omø Sø

Draget

Omø

Fyr
Langelandsøre

Mose

Mosebækken

Skole

Mollebanke

Vandværk

Strandbeskyttelseslinie (100m)

Sydvest Flak

Pilegård

Sommerhusområde

Smeltepot

Regningsanlæg

Orespids

Fredningsforhold og planforhold

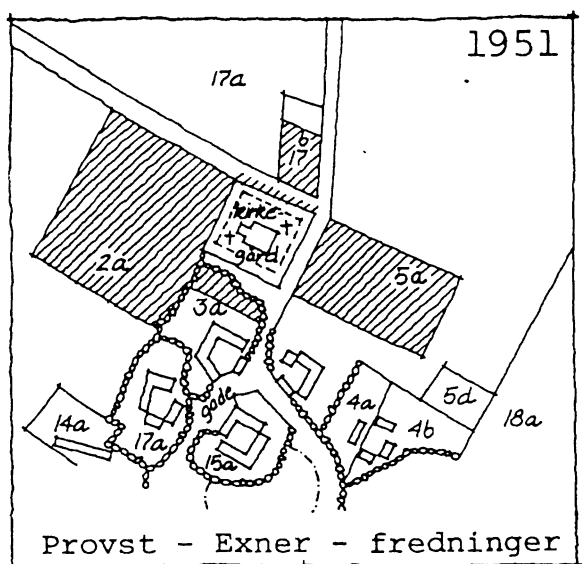
Omø er omfattet af både EF-fuglebeskyttelsesdirektiv og Ramsarkonventionen. D.v.s. at myndighederne ved både planlægning og administration skal sikre, at der ikke sker forringelser for øens fugle.

Endvidere er øen omfattet af den nye lov om beskyttelse af kystområderne, der skal begrænse nybyggeri langs Danmarks kyster mest muligt, bortset fra de idag eksisterende byer og sommerhusområder.

Som vist på modstående kort er Omø berørt af en lang række naturbeskyttelseslinier: strandbeskyttelse, søbeskyttelse, beskyttelse omkring Omø kirke samt beskyttelse omkring en dysse.

Herudover findes der store mose- og engområder, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

I selve Omø by findes en egentlig fredning omkring Omø kirke, en såkaldt "Provst Exner fredning" fra 1951.

Fredningen omfatter matr. nr. 2^a, 3^a, 5^a og 17^b alle Omø by samt et stykke vej langs den nordlige kirkegårdsmur, jfr. hosstående kort. Generelt gælder for denne fredning, at areaerne ikke må bebygges eller beplantes med store træer, ligesom der ikke må graves grus m.v.

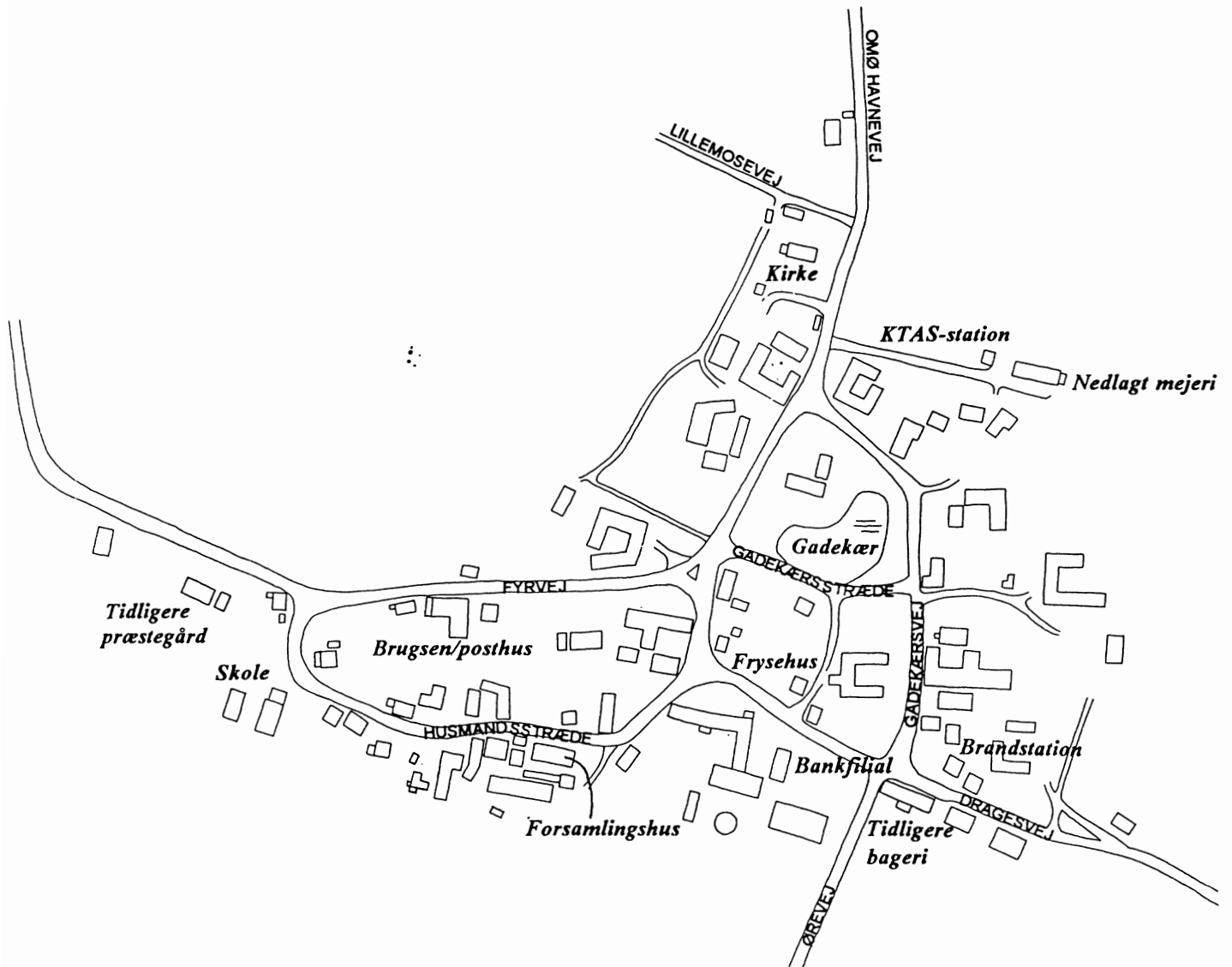
Endvidere er gadekæret midt i landsbyen omfattet af Naturbeskyttelsesloven § 3.

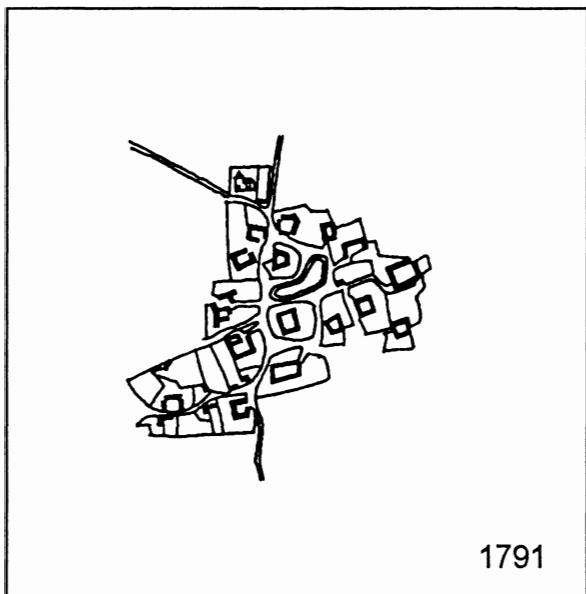
Endelig er øen i Region- og Kommuneplan hovedsaglig udlagt som "Beskyttelses-område". Kun et mindre område midt på øen er "Landskabsområde".

Omø er således på en lang række punkter underlagt overordnede myndigheders krav om beskyttelse af øens landskab og fuglevildt.

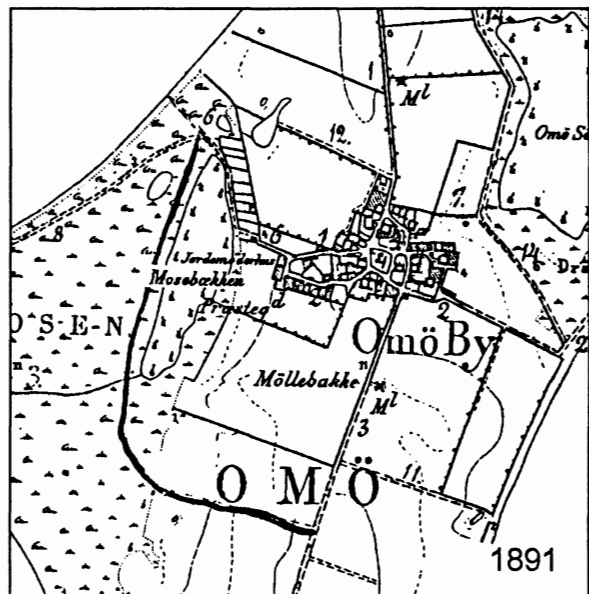
Herudover er den gamle landsby på Omø i såvel Region- som Kommuneplan udpeget som en bevaringsværdig landsby. D.v.s. at kommunen er forpligtiget til at udarbejde en bevarende lokalplan for landsbyen så betids, at byen sikres imod i ubemærkethed at undergå forandringer i strid med bevaringsinteresserne.

OMØ BY I DAG

1791

1891

Historie

Som nævnt i indledningen er Omø by nok den bedst bevarede gamle landsby i hele Vestsjælland.

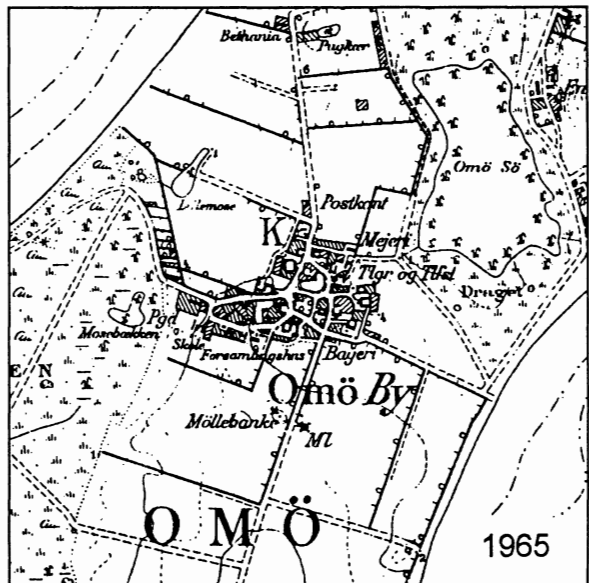
Byen blev udskiftet i 1805, men først på kort fra 1891 ses de første udflyttede gårde. Før den tid fandtes der ingen bebyggelse uden for Omø by udover en begyndende bebyggelse ved Kirkehavn.

Omø by fremstår stadig som en regelmæssig vejforteby med gadekær i byens centrum.

Om byen beretter Acton Friss i "De danske øer", at den er "noget af det ejendommeligste og mest gammeldags jeg har mødt og udvendig velbevaret næsten til de mindste enkeltheder".- En karakteristik, der trods ændringer i nyere tid, stadig synes dækkende.

I byens nordvestlige udkant ligger kirken, som blev opført i 1828. Før reformationen havde Omø ligesom Agersø ikke egen kirke, og menigheden måtte begive sig til Skælskør, hvor de holdt til i det endnu benævnte "onjø kapel". Øens første kirke, der var af træ, blev bygget i 1578.

I 1601 blev bygningen afløst af en bindingsværkskirke nord for byen, som i 1828 blev erstattet af den nuværende kirke. Kirken, der består af tårn og skib i gule tegl, blev rejst på Skælskør kirkes bekostning af grosserer Aarboe. Kirken fremstår hvidkalket med rødt tegltag.

1965

BEVARINGSVÆRDIER

BEVARINGSVÆRDIGE STENDIGER

Det karakteristiske for landsbyen Omø er de snoede, smalle gadeforløb, hvor man ikke kan se fra den ene ende af gaden til den anden. Gaderne danner i midten af landsbyen nogle "øer", hvor bebyggelserne ligger. Der er ikke fortove eller anden opdeling mellem gående og kørende trafik. Det er derfor vigtigt, at trafikshastigheden i landsbyen holdes nede, evt. ved etablering af "byporte" ved indfaldsvejene.

Gadeforløbene understreges fint af de mange, bevarede stendiger. Der har her på Omø, ligesom på nabøen Agersø, været tradition for at opbygge stendiger langs veje og skel.

Det er meget vigtigt, at der fortsat værnes om disse diger, så landsbyens karakterfulde udtryk fastholdes.

- ○ ○ ○ ○ Stendige
- ⋈ ⋈ ⋈ ⋈ Stendige med hæk
- Mur af kampesten eller andet materiale
- Brolagte gårdspladser

BEVARINGSVÆRDIGE BROLÆGNINGER

Flere steder i landsbyen finder man stadig de gamle pigstensbelagte gårdspladser. Disse gårdspladser er en vigtig del af miljøet omkring de gamle gårde og bør derfor bevares.

0 50 100 m

Bygninger

Bebyggelsen i Omø by har en helt særlig karakter på grund af usædvanligt mange bevarede bindingsværksgårde med 3 eller 4 længer.

Gårdene fremtræder som typiske eksempler på den sjællandske byggeskik i 17-1800 tallet. D.v.s. at mange fortsat har overkalket bindingsværk, høj rejsning med stråtag uden kviste, malede døre og vinduer samt gamle landsbyhaver omkring.

De nyere huse er hovedsaglig udført som traditionelt murede bygninger med røde tegltag.

Landsbyen repræsenterer således hovedsaglig perioden 1750-1920. Herefter er der ikke sket de store forandringer i byen. Nyere parcelhuse kendes således ikke, hvorimod et par fritidsboliger er kommet til.

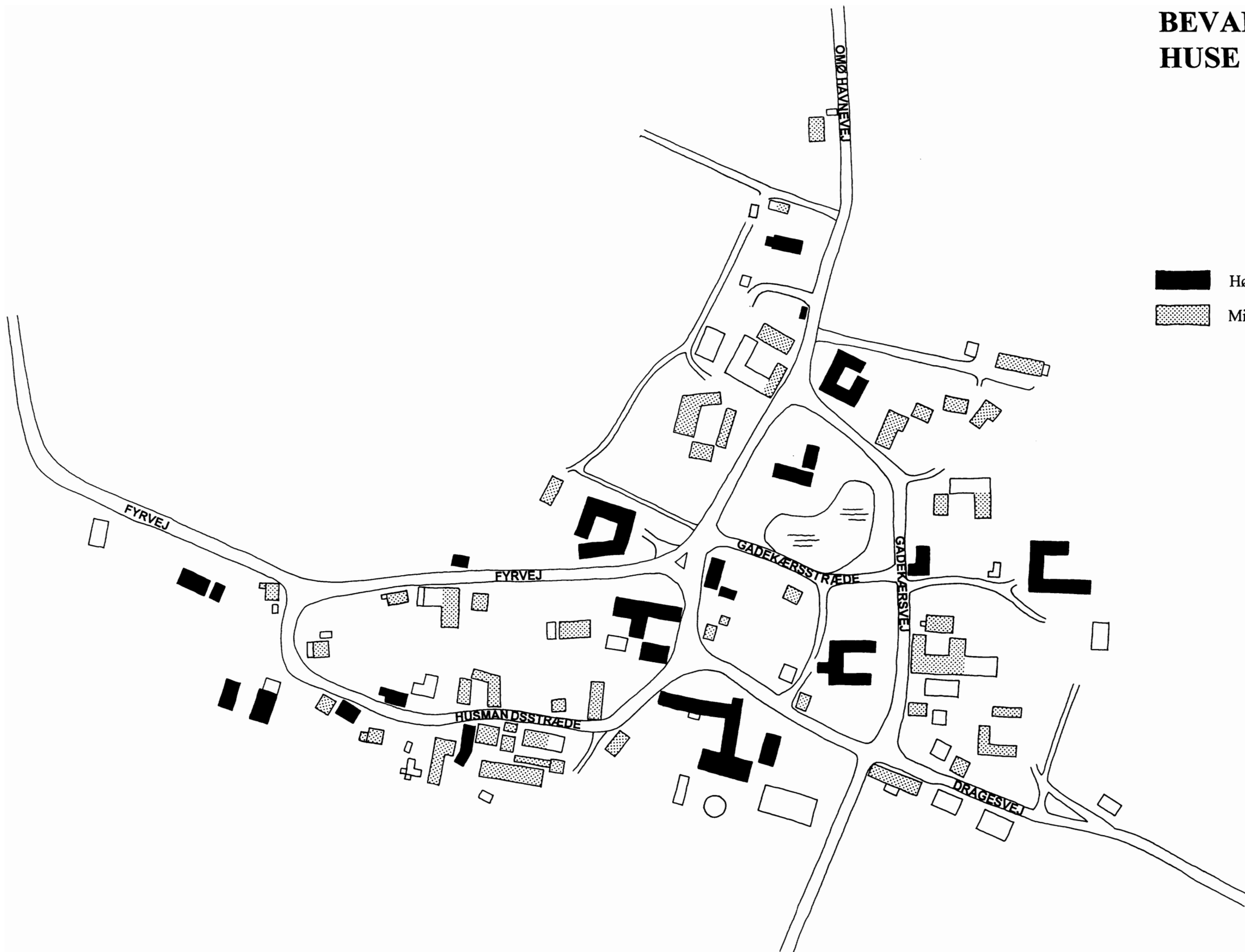
På grundlag af en registrering af de enkelte huse i byen samt ud fra det nyligt udarbejdede "Kommuneatlas" er der lavet en vurdering af de enkelte huses betydning for landsbymiljøet.

På kortet på næste side er alle bygninger af høj eller middel bevaringsværdi angivet.

For at undgå at husene i al ubemærkethed langsomt undergår forandringer, hvorved de mister deres bevaringsværdi, er der i næste afsnit i dette bilag til lokalplan nr. 78 opstillet nogle retningslinier for renoveringer og nybyggerier i Omø by.

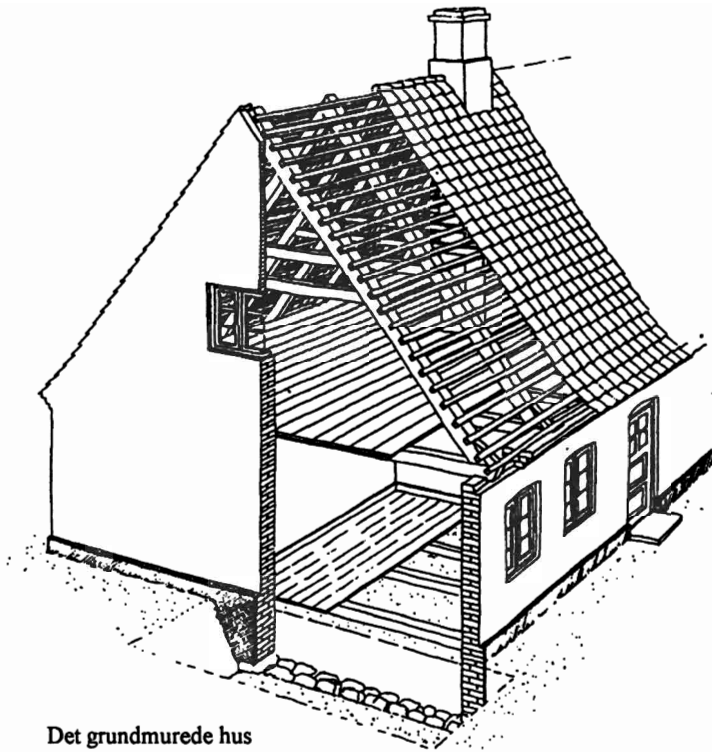
Hvert hus skal selvfølgelig bearbejdes i overensstemmelse med sit oprindelige særpræg og byggeprincip, men visse hovedtræk for traditionelle bygninger går igen.

BEVARINGSVÆRDIGE HUSE

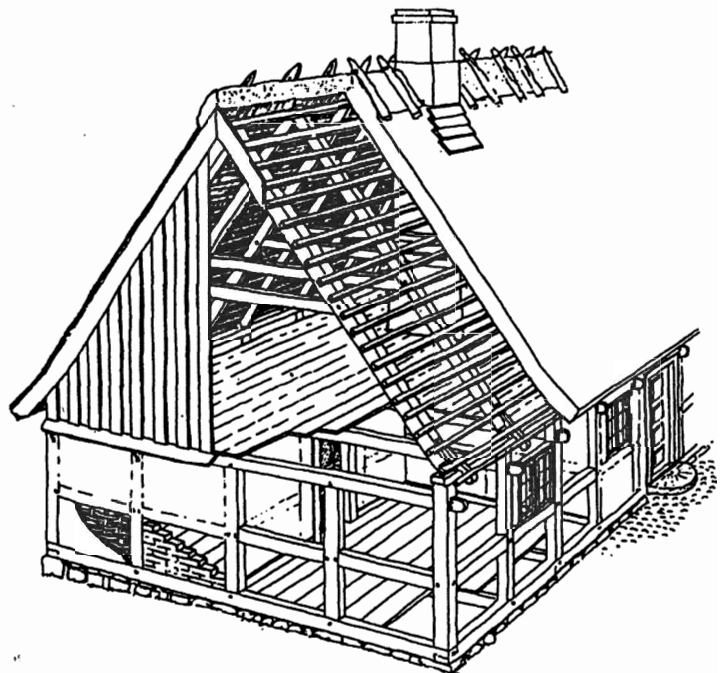

- Høj bevaringsværdi
- Middel bevaringsværdi

0 50 100 m

Det grundmurede hus

Bindingsværkshuset

VEJLEDNING - BYGNINGER

Vedligeholdelse og modernisering

Ældre huse er præget af både den tid og den egn de er opført i.

I sidste århundrede havde man ikke nutidens store udbud af forskellige bygningsmaterialer til rådighed. Derimod havde man lang tids praktisk erfaring med materialer - deres anvendelse, holdbarhed og vedligeholdelse.

Datidens håndværkere var lokale, og dermed præget af traditioner og byggeskikke i de forskellige egne af Danmark. Byggeskikkene på landet var samtidig anderledes end i byerne.

I dag er man ikke bundet af sådanne hensyn eller vilkår. Det er desværre en let sag, at bygge et ældre landsbyhus om, så det ligner et nyere parcelhus.

De efterfølgende afsnit indeholder en række kortfattede bemærkninger om forskellige byggematerialer og traditionel byggeskik. Mere detaljerede oplysninger om byggeskik, materialer og fremgangsmåder findes i en række bøger og publikationer om emnet. Bagest i vejledningen findes en litteraturliste.

HUSETS TAG

Tagets form og de anvendte materialer giver, mere end noget andet, en bygning sit særpræg. Samtidig er taget en meget udsat del af bygningen, hvilket betyder, at ombygning eller restaurering af et hus ofte kræver lægning af nyt tag.

Ved udskiftning af taget må man tage hensyn til tagets oprindelige form. Hvor tagene har haft valmede, opskalkninger, udhæng

eller knappe afslutninger, bør disse bibeholdes. Tagrender bør udføres synlige - ikke inddækkede.

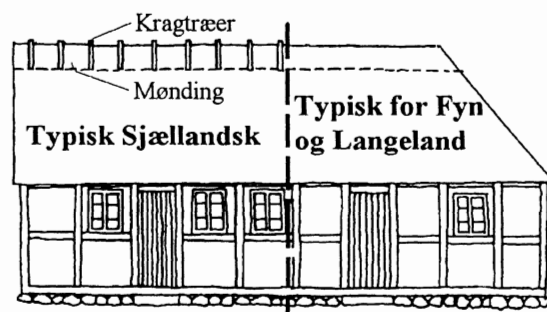
Helt frem til århundredeskiftet var strå det dominerende materiale. I dag er en del af de gamle stråtage i Omø by udskiftet med andet materiale, ligesom husene fra dette århundrede har belægninger af tegl, cement, eternit, tagpap eller stålplader.

Stråtag

Eksisterende stråtage bør ikke udskiftes med andre materialer. Et nyt stråtag kan "skræddersys" til det eksisterende ældre hus, hvorimod f. eks. et eternittag kræver helt plane tagflader, og helt ændrer husets karakter.

En anden fordel ved stråtag er, at det ikke stiller de samme krav til tagkonstruktionen som f. eks. tegl. Er konstruktionen iøvrigt sund og har den fornødne styrke, kan den genanvendes.

Som noget specielt skal nævnes at kragtræer ikke har været almindeligt anvendt på Omø, ligesom på den øvrige del af Sjælland. Omø er her mere inspireret af Langeland og Fyn. Også de helvalmede tage stammer fra Fyn's siden.

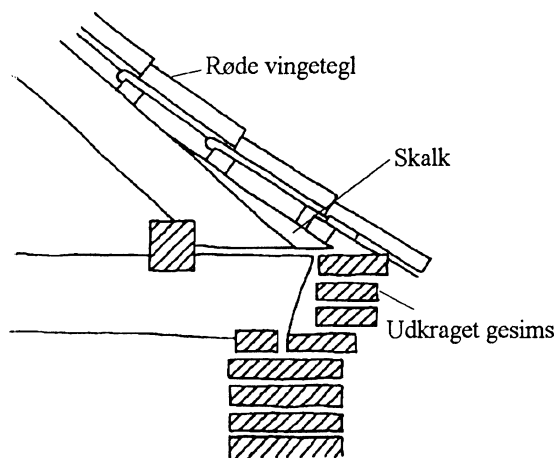
Teglsten

I forrige århundrede var håndstrøgne vingetegl den dominerende teglstentype. Først senere blev det muligt at producere maskinpressede vingetegl, som vi kender dem i dag.

Tegltage bliver smukkere med tiden i modsætning til mere moderne indfarvede eller imprægnerede materialer, der ikke har teglets individuelle karakter.

På ældre huse skal man fortsat anvende røde vingetegl. Er der tale om udskiftning af et ældre tegltag vil mange af de gamle sten kunne genanvendes, eksempelvis på den ene tagflade.

Tegltage eller tage på huse der tidligere har haft teglbelægning, udføres uden udhæng med muret gesims og meget ofte med skalk.

Cementtagsten

Cementtagsten opstod som tagmateriale i tiden omkring 1. verdenskrig, hvor der var mangel på brændsel til teglværkerne.

Skal et ældre hus med cementtagsten have nyt tag, bør man vælge at skifte ud til røde vingetegl.

Tagpap

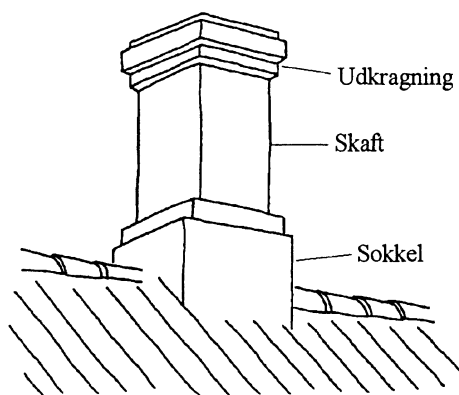
Tagpap, eller tjærepap, var tidligere et meget anvendt tagmateriale. Det er prisbilligt og kan lægges på en ganske let tagkonstruktion.

Tagpap er mest velegnet på mindre bygninger som udhuse, carporte, skure o. lign.

SKORSTENE

Den moderne tids varmekilder har i mange tilfælde gjort, at husets skorstene ikke længere har en funktion.

Skorstenen er en vigtig bygningsdel der fortæller om husets alder og oprindelse. Fungerer skorstenen ikke længere som aftræk for fyr eller brændeovn, kan den måske anvendes som ventilationsaftræk fra køkken eller bad.

Ved reparation af skorstenen bør man bibeholde udkragninger ved foden og ved pipen.

Den traditionelle udformning er ikke blot smuk, men har også konstruktive fordele, idet soklen giver god tætning ved tagflader og udkragningen hindrer regnvand i at løbe ned ad skaftet.

Skorstene anbringes som hovedregel i rygningen.

Overfladebehandling og farve bør være som husets facade.

Skorstenshætte eller utraditionelle former for afdækning bør undgås.

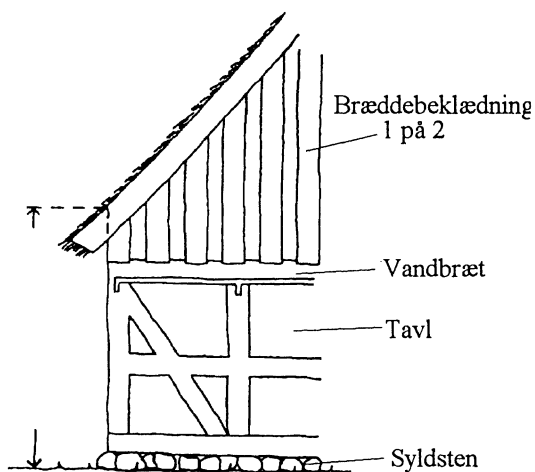
HUSETS FACADER OG GAVLE

Den traditionelle bindingsværkstradition har overlevet i mange af Omø's gamle huse.

Bindingsværksvægge blev på Sjælland behandlet med hvidtekalk. Kalken tillader huset at "ånde" og giver facaderne et langt finere farvespil, end moderne plasticbaserede malingstyper. Kalken er desuden let og billig at arbejde med, og meget holdbar, hvis kalkningen udføres korrekt.

Som alternativ til kalkning af et ældre hus bør man vælge malinger, der sikrer høj gennemtrængelighed for vanddamp, således at fugtighed fra murværket kan fordampe.

Remme, bjælker og stolper i bindingsværkshuse kan enten fremstå tjærede eller malede i sort farve, eller i overensstemmelse med den sjællandske tradition, kalkes i den gennemgående facadefarve.

Gavltrekanter der ikke mures, bør beklædes med lodret bræddebeklædning.

Træbeklædning og trempelbeklædning i træ bør holdes malede i farverne sort, mørk grøn eller svenskrød.

Det grundmurede hus

Pudsede eller vandskurede, kalkede eller malede vægge bør fremstå i hvid, okkergul eller mørk rød farve, som er de karakteristiske farver på Omø.

Huse, der fremstår i blank mur, bør ikke overmales.

Sokler bør fremtræde sorte eller mørkegrå.

På en del huse især fra århundredeskiftet ses ofte dekorative elementer, så som gesimser, murblændinger, vinduesindfatninger, sålbænkgesimser, kvaderpuds m.v.

Det er meget væsentligt ved ombygninger at tage hensyn til sådanne gesimsbånd og andre stiltræk og i videst muligt omfang bevare dem.

Isolering ved hjælp af udvendig skalmuring, medfører at husets form og proportioner ændres. F. eks. kommer vinduer til at sidde dybt i ydermuren. Isolering af massive ydervægge bør derfor ske indvendigt.

Eternit

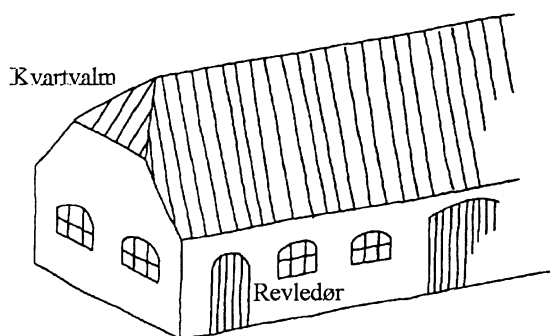
Til stuehus og beboelsesbygninger må gennemfarvede eller overfladebehandlede eternitplader betragtes som et nutidigt materiale, der adskiller sig væsentligt fra strå eller tegl.

Sådanne plader er næsten helt upåvirkelige af sollys, vejrlig, fugtighed og anden ælde. Tagfladerne fremtræder derfor meget ensartede og "døde" og passer meget dårligt til et ældre hus.

Ubehandlet grå eternit er i stand til at patinere, men bør på grund af sin lyse farve som ny, og på grund af sin manglende tradition, ikke anvendes på boliger i Omø by.

Mange landbrugsbygninger - især de nyere - har grå eternittage. Her kan materialet bibeholdes, men gamle bindingsværkslænger, hvor stråtage hører til, må ikke ændres til længer med eternit, idet ejendommene herved vil miste en stor del af deres bevaringsværdi.

Røde vingetegl, grå eternit eller panneplader

Nyere udhuslænge fra ca. 1900

Stålplader

Flere steder i byen ses de traditionelle panneplader med flade profiler på udhusbygningerne. Brug af disse plader kan fortsætte, hvor imod de nyere stålplader med plastbe-

handlede overflader og kantede, høje profiler bør undgås.

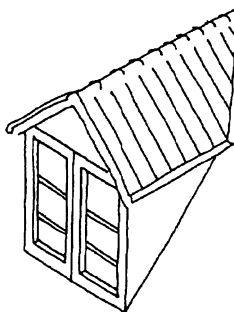
Andre materialer

Udover de nævnte tagmaterialer findes der en række nyere produkter, som f.eks. rødbrune eller flammede bølgeplader, rødbrune betontegl, formpressede stålplader med pålimet stengranulat, m.v.

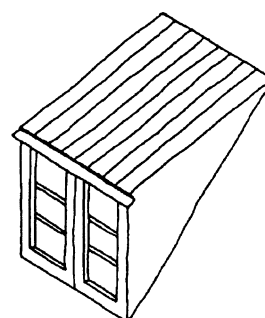
Sådanne materialer vil i et ældre bymiljø virke som uægte forsøg på at efterligne et tegltag og bør derfor undgås.

KVISTE OG TAGVINDUER

Nutidens indretning af ældre huses tagetager kræver ofte, at der etableres kviste eller tagvinduer for at give nok dagslys. Kviste og tagvinduer må derfor ses som nutidige tilføjelser til husets udseende og skal placeres med omtanke, blandt andet under hensyntagen til husets fagdeling. Kviste bør kun spænde over eet spærfag.

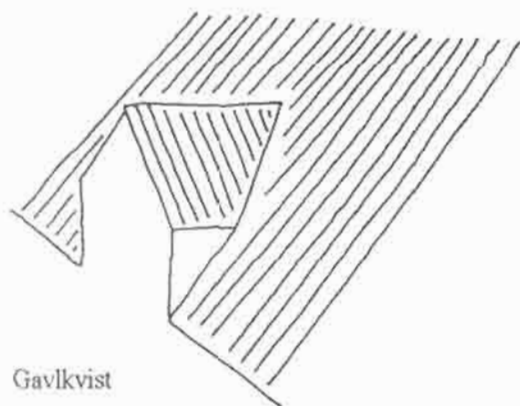
Sadeltagskvist

Taskekvist

Man bør vælge en kvisttype, der bedst muligt passer til husets alder og det anvendte tagmateriale. På ældre landsbyhuse med tegltag vil en gavlkvist, en taskekvist eller en sadeltagskvist ofte passe bedst. Ved konkret udformning af kvistene skal man være meget opmærksom på, at de ikke bliver for

klødsede. I stråtagge bør kviste udformes som små halvrunde "udposninger" af tagfladen.

Gavlkvist

Store rektangulære ovenlysvinduer i en lille tagflade vil virke dominerende. Istedet bør man foretrække mindre vinduer, som kan fås i en type, der giver samme indtryk som ældre støbejernsvinduer.

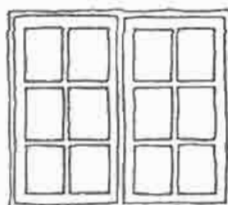
Kvist i stråtag

VINDUER

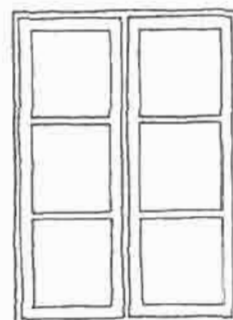
Den typiske vinduesform på Omø er det torammede, sidehængslede vindue. Udformningen af husenes vinduer har gennemgået en udvikling med hensyn til sprosser, profiler m.v., men grundformen adskiller sig væsentligt fra moderne tophængslede termovinduer, der oftest har et kvadratisk format.

Dannebrogsvinduer har fire vinduesrammer - to kvadratiske foroven, og to rektangulære nederst. Disse vinduer hører til i byerne og i nyere landsbyhuse fra omkring århundredeskiftet.

Torammede vinduer

Ca. 1700

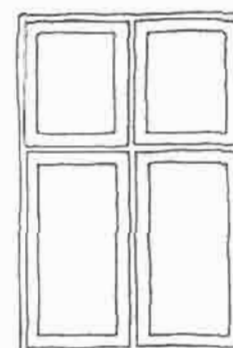

Ca. 1780

Dannebrogsvinduer

Ca. 1800

Ca. 1860

I ældre huse må man anbefale at bevare den oprindelige vinduesudformning. Er det nødvendigt at skifte vinduer, bør nye vinduer udformes med en sprossedeling, der svarer til husets aldersmæssige karakter.

En overdreven brug af småsprossede vinduer vil meget let virke kunstig, ligesom buede vinduesruder er en ny opfindelse, der ikke har rod i nogen stedlig tradition.

Udvendige skodder bør undgås.

Termoglas harmonerer ofte dårligt med ældre vinduestyper med sprosser. Termoruder

kræver så kraftige sprosser og vinduesrammer, at vinduets dimensioner bliver forkeerte. Samme varmeisolerings kan opnås ved forsatsrammer eller koblede rammer.

Vinduer bør males med dækkende maling i farverne hvid, svenskrød, mørkegrøn eller gråblå.

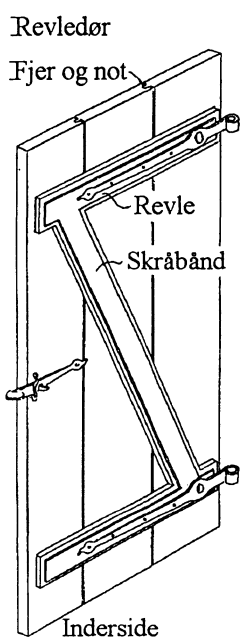
I de fleste tilfælde kan det - alt taget i betragtning - betale sig at reparere ældre vinduer frem for at udskifte dem.

DØRE

Hovedindgangsdøren var traditionelt udført som en fyldningsdør, enkelt - eller tofløjet, men sjældent så bred som moderne dørpartier, der kendes fra parcelhuse.

Stalddøre, køkken- og bryggersdøre samt porte var udført som revledøre, opbygget af to vandrette revler med en lodret beklædning af uprofilerede brædder med bredde ikke under 12 cm.

Husets døre var - ligesom vinduerne - altid malede i farver, der harmonerede med bygningernes øvrige malede flader.

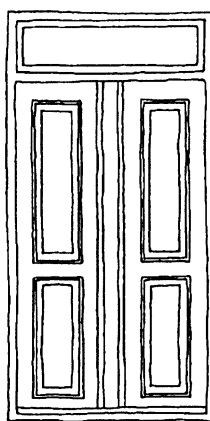

På Omø er hovedparten af de oprindelige døre desværre udskiftet med nyere døre.

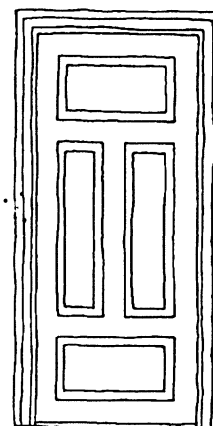
Der er ikke ved udskiftningen taget særlige hensyn til hoveddørens oprindelige udseende, idet der ofte er isat f.eks. nye listedøre med råglasvinduer. De nye døre er ofte behandlet med brun træbeskyttelse.

Ved senere udskiftninger bør isættes fyldingsdøre svarende til husets oprindelige stil.

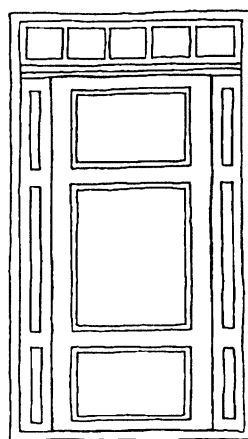
Ønskes en 2-fløjet dør udskiftet med en enkelt dør kan dette med nænsomhed gøres ved at supplere med tilsætningsstykker i begge sider. Historisk set er løsningen ikke rigtig, men helhedsindtrykket må betragtes som acceptabelt.

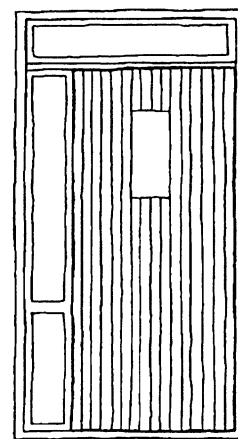
Tofløjet dør med overvindue

Enkelt fyldingsdør ca. 1880

Enkeldør med tilsætninger

Uheldig dørudskifning

Døre, porte og lemme bør males i afdæmpede mørke farver som giver "tyngde", f. eks. sort, mørkegrøn eller svenskrød.

Nybyggeri

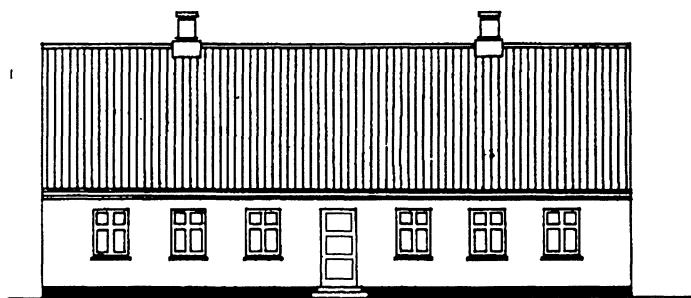
I landsbyen findes to hustyper. De gamle længehuse og de nyere "Bedre Byggeskik"-huse fra begyndelsen af 1900-tallet.

Stort set vil valget af hovedformen til en ny bolig kunne falde på en af disse hustyper.

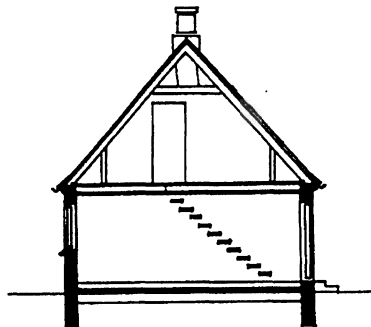
I det følgende er de to typers enkelte bygningselementer opsummeret, og deres karakteristiske egenskaber er illustreret i et skitseforslag til hver type.

Dette kan anvendes som udgangspunkt for en forståelse af typernes særlige kvaliteter. Det kan tillige anvendes direkte som grundlag for projektering af ny bebyggelse, fordi der dels er tale om helt afklarede boligformer, dels stilles så stor fleksibilitet til rådighed, at de fleste byggeopgaver for nye boliger i landsbyen Omø kan løses indenfor deres rammer.

LÆNGEHUSET

Facade

Snit

Bygningselementer i den traditionelle længehustype bør overholde nedenstående regler for at være i god overensstemmelse med landsbytraditionen:

Omfang: 1 etage med udnyttelig tagetage.

Husdybde: Højst 7,2m.

Facadehøjde: Højst 3m. D.v.s. ingen trappe i boliger.

Huslængde: Mindst 1,5m x husdybden.

Tag: Symmetrisk sadeltag med 45°-55°.

Tagmaterialer: Boligers tage skal belægges med røde vingetegl eller stråtage, ligeledes store garager og udhuse.

Udhæng: Ved grundmurede huse med tegltage udføres muret gesims.

Ved stråtagte eller teglhængte huse med brædebeklædte gavltrekanter kan udføres mindre udhæng.

Gavltrekanter: Normalt mur, evt. brædebeklædning.

Ikke gavlaltaner.

Kviste: Små kviste, normalt max. bredde 1,5m.

Skorstene: Samme materiale og farve som huset. Placeres i rygningen.

Ydervægge: Facader udføres med vandskurede eller pudsede overflader. Ved overfladebehandling bør vælges farverne okkergul, mørk rød eller hvid. Der bør anvendes overfladebehandling med kalk eller karakter som

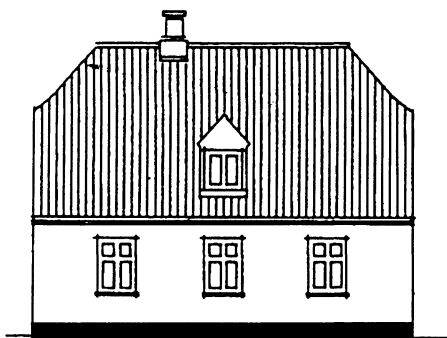
kalk. Moderne udestuer o.lign., kan ikke indpasses.

Vinduer: Nye vinduer og døre behøver ikke nødvendigvis at udføres som sprossevinduer. F.eks. vil to-rammede vinduer i træ i mange

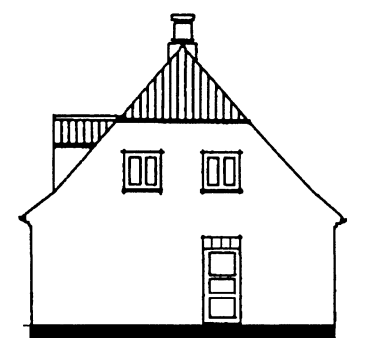
tilfælde virke som en naturlig tilpasning til de ældre huses opdeltede vinduer.

Døre: Yderdøre kan udføres som enkelte fyldingsdøre eller plankedøre.

"BEDRE BYGGESKIK"

Facade

Gavl

"Bedre Byggeskik"- huset afviger på en række punkter fra det traditionelle længehus. Afvigelserne fremgår af nedenstående:

Omfang: 1 etage med udnyttelig tagetage. Til hovedformen kan føjes mindre tilbygninger som tværfølge, front, gavlkviste, karnapper o.lign.

Husdybde og længde: Grundformen er et længehus, men lidt bredere og somme tider næsten kvadratisk.

UDHUSE OG GARAGER.

Ved opførelse af disse småbygninger bør man farve- og materialemæssigt tage udgangspunkt i de øvrige bygninger på ejendommen. Små, bræddebeklædte træskure, og vandskurede udhuse males i traditionelle farver så som sort, okkergul, hvid, blågrøn,

mørk grøn, eller svenskrød kan som regel indpasses i bybilledet.

Tag: Som længehuset, dog ofte halvvalm.

Tagmateriale: Røde vingetegl.

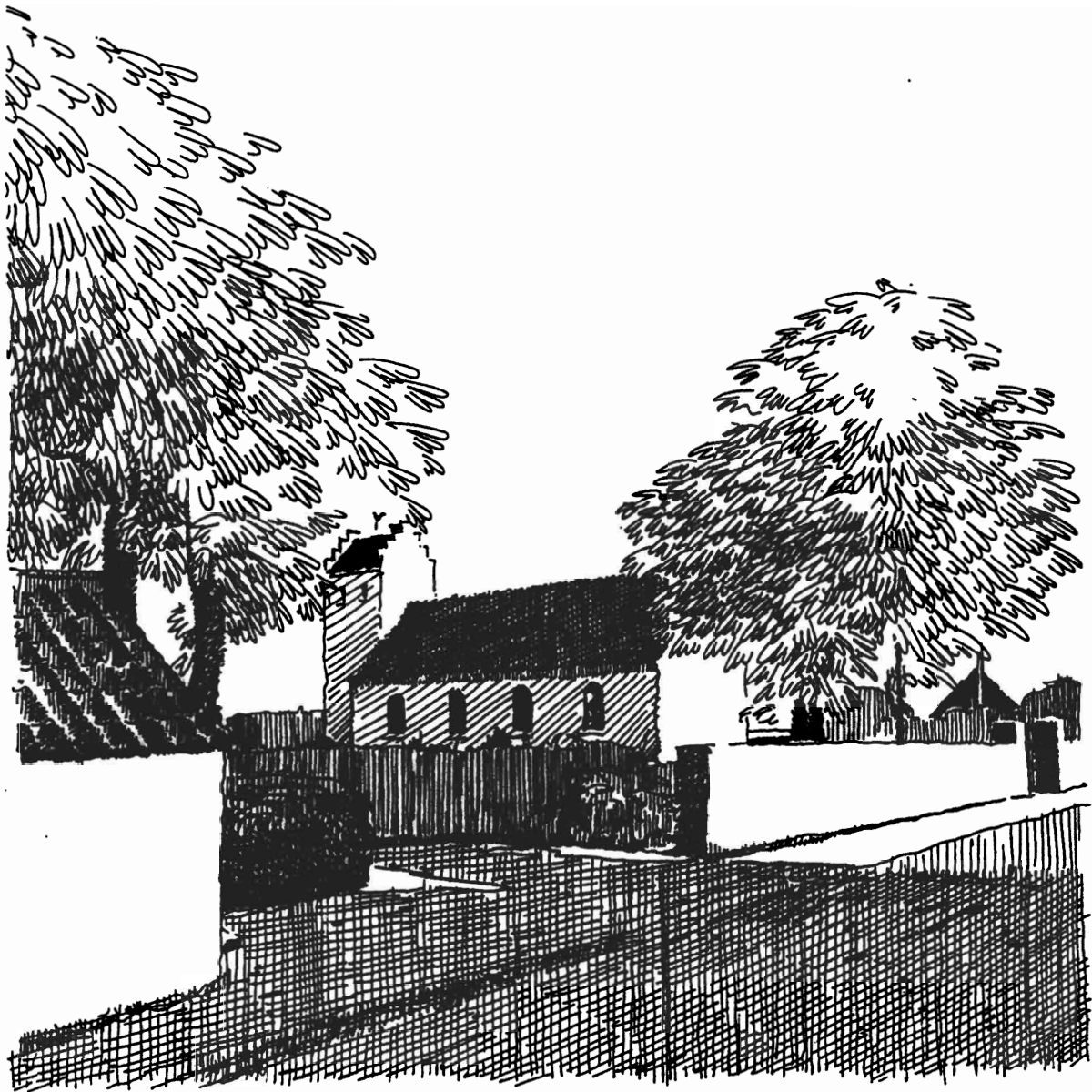
Gavltrekanter: Altid murede, evt. med dekorative gesimsbånd.

Øvrige elementer se "Længehuset".

Facadehøjden bør principielt reduceres mest muligt, så småhusene ikke bliver for fremtrædende i gadebilledet.

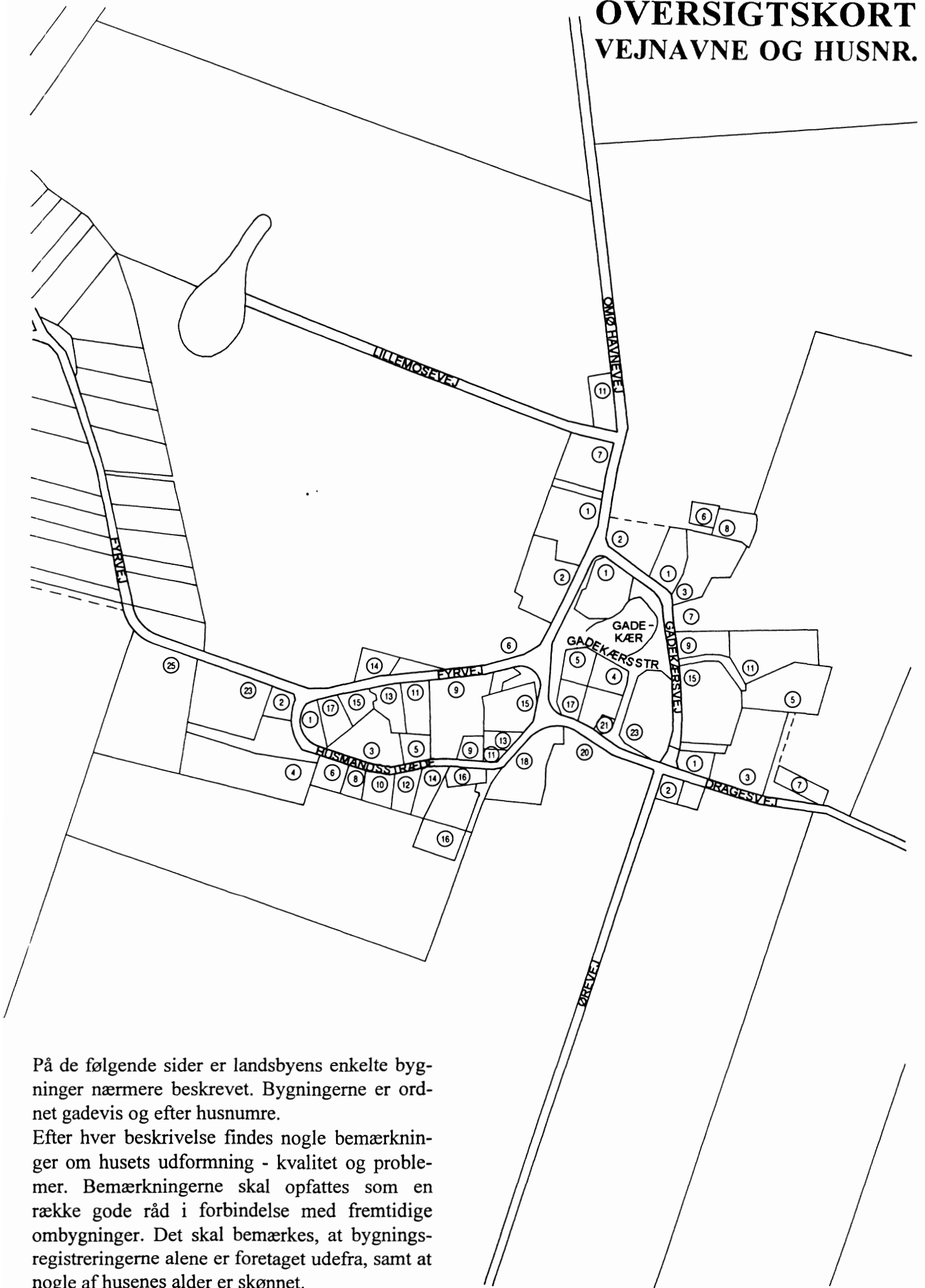
Tage på småbygninger kan have mindre rejsning end på boliger, men bør aldrig blive flade.

Tage kan foruden tegl og strå belægges med tagpap.

BYGNINGSREGISTRANT

OVERSIGTSKORT VEJNAVNE OG HUSNR.

På de følgende sider er landsbyens enkelte bygninger nærmere beskrevet. Bygningerne er ordnet gadevis og efter husnumre.

Efter hver beskrivelse findes nogle bemærkninger om husets udformning - kvalitet og problemer. Bemærkningerne skal opfattes som en række gode råd i forbindelse med fremtidige ombygninger. Det skal bemærkes, at bygningsregistreringerne alene er foretaget udefra, samt at nogle af husenes alder er skønnet.

DRAGESVEJ 1, matr. nr. 8^h

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Brandstation opført ca. 1975.

FACADER:

Letbeton, hvidmalede. Gavlne af profilplader, sortmalede.

TAG:

45° brunligt bølgeeternittag med meget store udhæng.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

Glasindbygningssten mod nord.

DØRE:

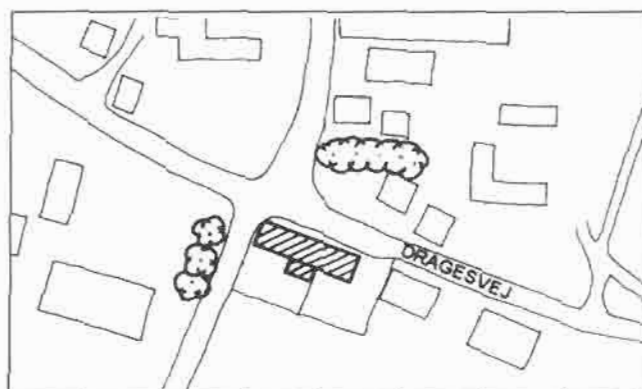
Stor, sort port af profilplader.

BEMÆRKNINGER:

En nyere bygning, der med letbetonvægge og eternittag med udhæng ikke er specielt tilpasset landsbyens oprindelige gamle bygninger.

En beplantning på bygningens vestside bør etableres så indtrykket af bygningen dæmpes.

DRAGESVEJ 2, matr. nr. 8^b og 8^e

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Bolig samt Omø Bank. I ejendommen har der tidligere været bageri fra 1868-1984. Huset er opført dels i 1868 dels i 1909 med senere ombygning i 1965.

FACADER:

Vandskurede facader, gråmalede. Muret gesims malet i mørkrød farve. Mod syd er huset hvidkalket.

TAG:

Ca. 45° sadeltag med sort bølgeeternit. 2 taskekviste mod syd.

SKORSTEN:

Ny muret skorsten i gule sten.

VINDUER:

Store nyere vinduer, hovedsaglig blåmalede.

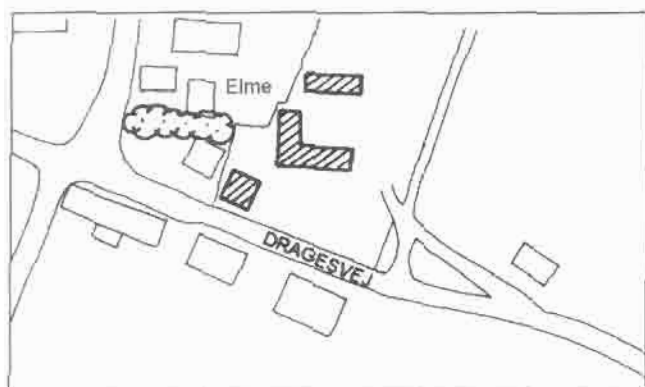
DØRE:

Nyere blåmalet revledør mod gaden. Nyere dør med glas, i udbygning mod syd.

BEMÆRKNINGER:

Ejendommen er stærkt ombygget med sort eternittag og store vinduer og har som sådan ikke stor bevaringsværdi. Ejendommens hovedform er dog bevaret.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Den gamle trelængede gård består dels af et stuehus fra ca. 1800, dels af udhusbygninger fra ca. 1900. Senere ombygninger har ændret husene meget. Herudover findes et gammelt maskinhus.

FACADER:

Både stuehus og udhuse er opført dels af mursten dels af letbeton, alt hvidmalet. En udhugavl mod vest har rødmalet træbeklædning. Maskinhuset står i rødmaledede panneplader.

TAG:

Tagene er sadeltage ca. 50°. Brunlig bølgeeternit på stuehuset, grå på udhusene. Udhusene er sammenbygget med en lav mellembygning, ca. 15°. Maskinhuset har 15° sadeltag med sorte ondulineplader.

SKORSTEN:

Nyere glat skorsten med røgrør af røde mursten på stuehuset. Ventilationshætte på udhus.

VINDUER:

I stuehuset nye vinduer med store ruder, brune. I udhusene nyere staldvinduer, sorte, samt nye store glasvinduer uden rammer indmuret i gavlen mod øst.

DØRE:

I udhusene sorte revledøre og fløjdøre med glas. I maskinhuset en brun træport.

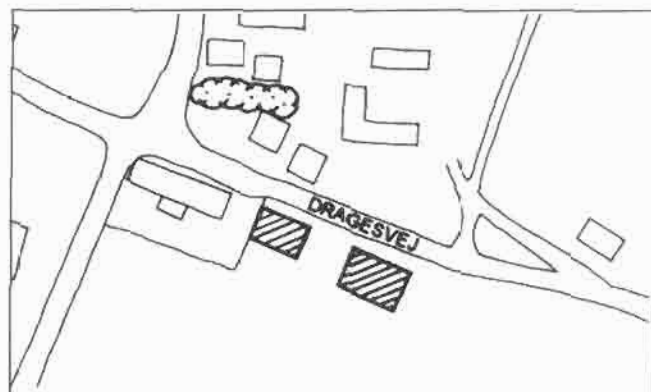
BEMÆRKNINGER:

En større ombygning foregår på ejendommen. En meget speciel hvidmalet pavillon er opsat i gården.

Ejendommen har mistet sit oprindelige præg og kun husenes hovedform er af en vis bevaringsværdi.

Brolægningen på gårdspladsen bør bevares.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Til landbrugsejendommen Gadekærsvvej 15 hører to store ladebygninger beliggende ved Dragesvej.

FACADER:

Den vestre lade står i ubehandlet letbeton, med grønmalet træbeklædt gavl over port. Den østre lade er opført i røde stålplader.

TAG:

20° sadeltage med grå bølgeeternit.

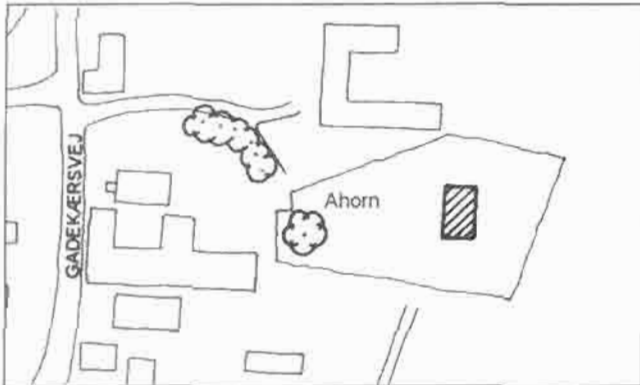
DØRE:

Den vestre lade har grønmalet pannepladeport, den østre svenskrød stålpladeport.

BEMÆRKNINGER:

Laden der står i ubehandlet letbeton, burde pudses og males i f.eks. gult eller hvidt. Letbeton er et nyere produkt, der ikke falder naturligt ind i landsbyens, øvrige bygningsmiljø. Den nyere svenskrøde lade er derimod pænt afstemt efter omgivelserne, selv om der er tale om et nyt materiale.

DRAGESVEJ 5, matr. nr. 6^d

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Sommerhus opført 1962. Fra ca. 1750-1955 lå her en firelænget gård kaldet "Østergård". Den brændte i 1955, da lynet slog ned to steder.

FACADER:

Opført i letbeton, hvidmalet.

TAG:

Ca. 20° sadeltag med grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

Skorsten i røde teglsten, glat.

VINDUER:

Store vinduer, sortmalede.

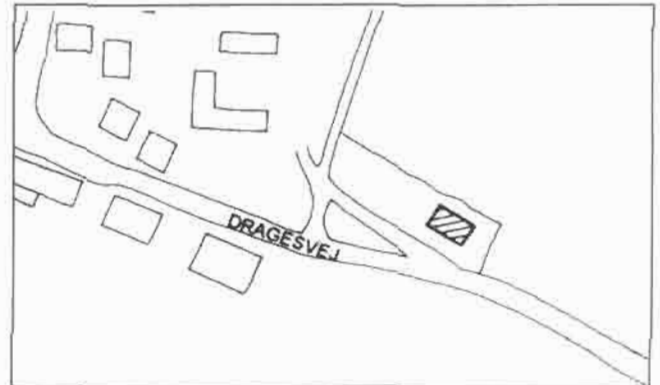
DØRE:

Sortmalede døre.

BEMÆRKNINGER:

Et typisk sommerhus fra 60-erne. Uden tilknytningsforhold til Omø by. Huset ligger heldigvis godt skjult, med høj beplantning omkring, så det ikke opleves sammen med de gamle huse i landsbyen.

DRAGESVEJ 7, matr. nr. 18^d

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Bolig opført ca. år 1890. Er senere meget gennemgribende ombygget.

FACADER:

Boligens renoverede facader fremstår i gule sten.

TAG:

Røde bølgeeternitsplader med udhæng.

SKORSTEN:

Nyere glat skorsten af gule sten.

VINDUER:

Hele store ruder, mørk brune.

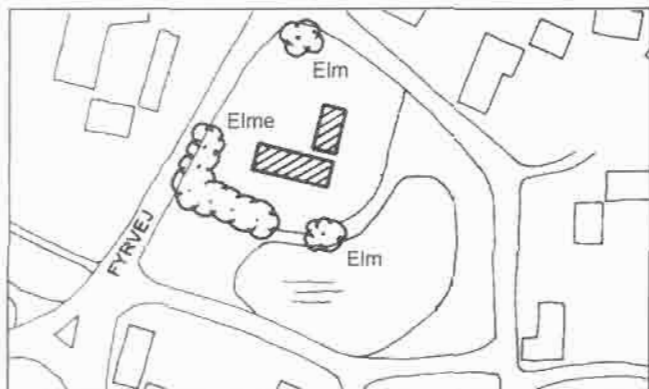
DØRE:

Ny, lys brun hoveddør.

BEMÆRKNINGER:

Huset er totalt ombygget, så der intet er tilbage udvendigt af det gamle hus. Gule murstensfacader er fremmedartede i forhold til landsbyens oprindelige bygningsmiljø.

FYRVEJ 1, matr. nr. 15^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Kjærhuset". Tidligere landbrugsejendom opført ca. år 1850. Delt til to brødre i 1926, som opførte to gårde på Ørevej 49 og 53.

FACADER:

Bindingsværkfacader med røde tavl og sorttjæret træværk.

TAG:

Både stuehus og udhus har stråtag med mønning holdt af kragtræer. Buede kviste i stuehustag.

SKORSTEN:

Murede skorstene med sokkel og udkræning, rødkalkede.

VINDUER:

1-, 2- og 3-rammede vinduer med sprosser, mørk grønne.

DØRE:

Fyldningsdøre og sprossedelt hoveddør.

BEMÆRKNINGER:

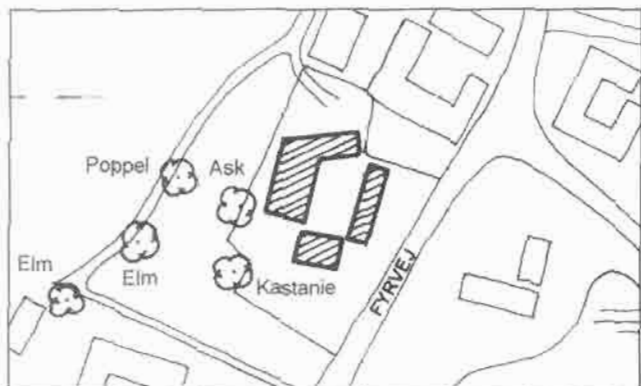
Et meget fint, velbevaret anlæg, der med dets placering lige ved gadekæret i høj grad er med til at skabe det gode landsbymiljø.

Et anlæg der bør værnes om

Ud over bygningerne skal den fine brolagte gårdsplads og indkørsel fremhæves som bevaringsværdig.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 2, matr. nr. 17^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Jebbegården". Stuehus ca. år 1900, ombyg. i år 1983. Ladebygning ca. år 1750 til/ombyg. år 1960. Staldbygning opført år ca. 1760 til/ombyg. år 1960. Nyere staldbygning opført år 1965. Omøs sidste fæstegård, frikøbt 1903.

FACADER:

Stuehus i røde teglsten med muret hovedgesims. Ladebygning og staldbygning dels af grundmur og dels af overkalket bindingsværk, hvidt. Nyere staldbygning i letbeton, hvidt.

TAG:

Ca. 45° sadeltag på stuehus med røde cementsten. De andre bygninger har sorte bølgeeternitplader.

SKORSTEN:

Rød teglstens skorsten med sokkel og udkragning på stuehuset

VINDUER:

Mød syd har stuehuset nyere store brunmalede vinduer, mod nord (gårdsplads) er der dannebrogsvinduer, hvide og grønmalede. I stald- og ladebygning er der sortmalede staldvinduer.

DØRE:

I stuehus er der sildebensmønstret dør med "ruder" vindue. I stald- og ladebygning er der sorte staldøre. I nyere staldbygning er der en grønmalet revledør.

BEMÆRKNINGER:

Et rimeligt pænt 4-længet gårdanlæg opført i forskellige tider. Ved senere tagudskiftning på stuehuset bør oplægges røde vingetegl, ligesom man bør gå tilbage til vinduer af dannebrogstypen. Gårdspladsen skal fremhæves for den fine brolægning med "Hesteomgang" i midten.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 5, matr. nr. 31^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Mathildes hus". Beboelseshus opført ca. år 1750, samt mindre udhus.

Tidligere lå her en gård, som blev delt til husmændende i 1822. Kun stuehuset er tilbage. I 1935 var der ægsamlingscentral på ejendommen.

FACADER:

Både bolig og udhus er murede bygninger, pudsede og gulmalede.

TAG:

Boligen har ca. 45° stråtag, udhusetgrå eternit.

SKORSTEN:

På udhuset findes en muret skorsten, udkraget med sokkel, gulkalket.

VINDUER:

2-rammede vinduer med vandrette sprosser, grønmalede. I udhuset er der staldvinduer.

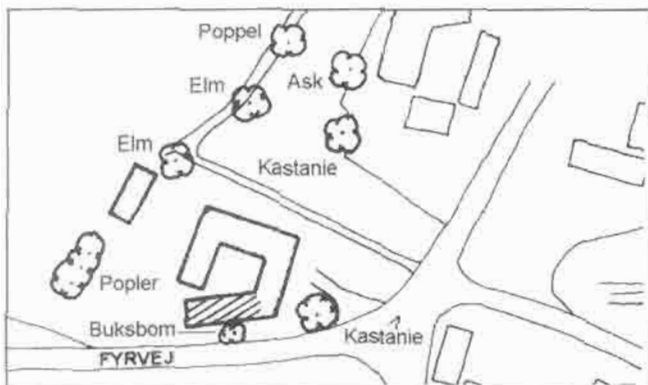
DØRE:

I boligen, nyere trædør med vindue, grønmalet. I udhus grønmalet revledøre.

BEMÆRKNINGER:

Et fint, ældre hus af stor betydning for landsbymiljøet.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Violgården". Stuehuset til en 4-længet landbrugsejendom opført ca.1750, restaureret 1857. Gården blev delt i 1917, hvor halvdelen blev flyttet til "Skovgård", Revvej 20..

FACADER:

Sotttjæret bindingsværk, med hvide tavler.

TAG:

Stråtag med halvmønning og lynafleder . Det østre hjørne er afrundet med helvalm, som man kender det fra Fyn.

SKORSTEN:

På stuehuset er der 2 hvidkalkede skorstene med sokkel og udkragning.

VINDUER:

Stuehuset har 2 - rammede sprossevinduer, lys grønmaled.

DØRE:

2 grønmaledede fyldningsdøre i stuehuset, den ene enkelt den anden 2-fløjet, begge med overvinduer.

BEMÆRKNINGER:

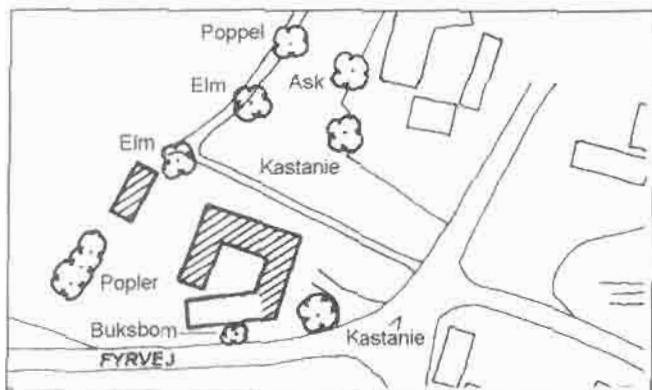
En overordentlig spændende og velbevaret gård med mange fine bygningsdetaljer, f.eks. dørene.

En gård der i høj grad bør værnes om ved senere ombygninger. Stråtaget må endelig ikke blive udskiftet med nyere materiale, ligesom de oprindelige døre og vinduer bør bevares.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 6, matr. nr. 2^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Landbrugsejendom. Staldbygninger opført ca. 1750, restaurerede i 1832.

FACADER:

Sorttjæret bindingsværk med hvide tavl. Længen mod nord har ind mod gårdspladsen nyere mur i gasbeton og på den anden side overkalket bindingsværk.

TAG:

Bygningerne har stråtag med halmmødding. Afvalmede hjørner.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Bygningen længst mod nord har nyere vinduer mod gårdspladsen og ældre staldvinduer mod nord. De andre bygninger har ældre staldvinduer.

DØRE:

Sorte revledøre og - porte.

BEMÆRKNINGER:

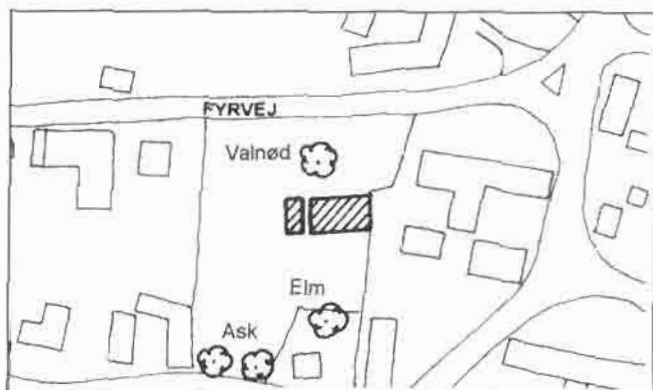
Se stuehuset.

Endvidere skal nævnes den gamle gårdsplads med pigstensbelægning. Belægningen, der ifølge dagbogsnotater blev lagt den 8. juli 1898, bør absolut bevares.

Mod vest ligger udenfor gården en faldefærdig længe, der desværre må forventes at falde sammen.

**HØJ BEVARINGSVÆRDI
LÆNGEN UDENFOR GÅRDEN HAR
MIDDEL BEVARINGSVÆRDI**

FYRVEJ 9, matr. nr. 20^d

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Lises hus" før "Gotfreds gård". Opført ca. 1750 med senere ombygning i 1960. Udhusbygningerne er nedrevet i 1926 og opført på marken Ørevej 10 til "Pilegård".

FACADER:

Sorttjæret bindingsværk med hvide tavl.

TAG:

45° sadeltag med sorte ondulineplader.

SKORSTEN:

Ny glat skorsten opført i gule sten.

VINDUER:

2 - rammede sprossevinduer, lyse grå.

DØRE:

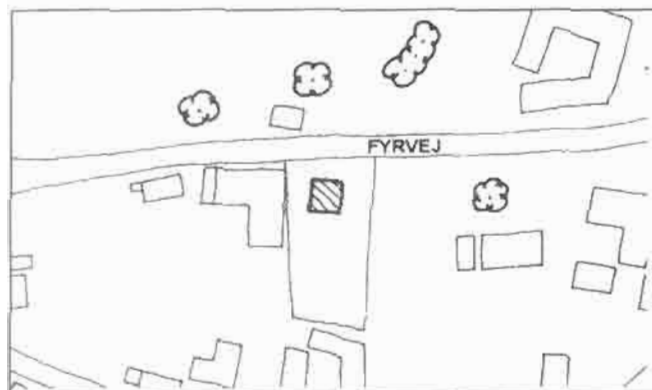
Fyldningsdør med sprossevindue, malet lys grå.
Pladedør, grå.

BEMÆRKNINGER:

Et fint gammelt bindingsværkshus. Huset bør absolut bevares. Ved senere tagudskiftning bør oplægges strå.

BOLIG MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 11, matr. nr. 25^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Bolig opført ca. 1910, Renoveret 1994. I gamle dage "Dortes hus".

FACADER:

Bygningen er opført i mursten, gulmalet med hvide gesimsbånd.

TAG:

Ca. 45° sadeltag med røde vingetegl.

SKORSTEN:

Ny glat skorsten i gule sten.

VINDUER:

2- og 4-rammede dannebrogsvinduer, blåmalede. I sydgavl 2-rammet sprossevindue.

I nordgavl to nye altandøre i oprindelige stik.

DØRE:

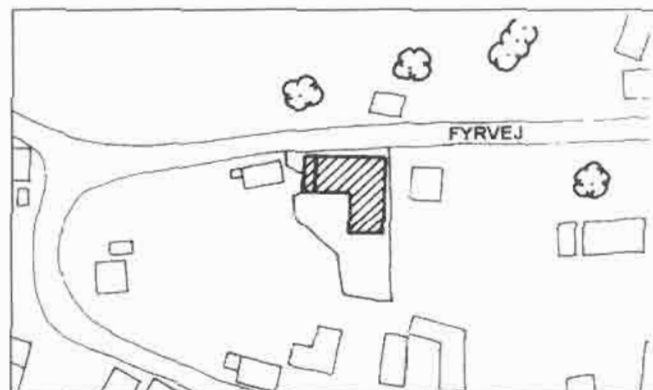
Nyere plankedør med overvindue, sortmalet.

BEMÆRKNINGER:

Et pænt velholdt hus i traditionelle materialer. Ved den nye tagudskifning fra betonsten til røde vingetegl, har huset vundet i værdi.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 13 A - B, matr. nr. 25^b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Omø Brugs og Posthus. Bygningen er opført år 1892. Brugsforening fra 1904.

FACADER:

Kalkede hvide facader med udkraget gesims og sort sokkel. Der er flere nyere tilbygninger dels hvidkalkede, dels letbeton.

TAG:

45° sadeltag med røde vingetegl. Del af tilbygningen har ensidig tag hældning ca. 20° beklædt med tagpap.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

Store grønmalede vinduer i butik, 2-rammede sprosse vinduer i gavlen.

DØRE:

Trædør med glasparti i butik, stor skydedør i tilbygning, grønmaled.

BEMÆRKNINGER:

Lidt en blandet landhandel, også hvad bygninger angår. Den hvide facadefarve er dog med til at binde husene rimeligt sammen. Skiltningen virker voldsom i gadebilledet. Byens eneste butik har vel ikke behov for at "råbe så højt".

BUTIK MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 14, matr. nr. 23b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Lillebo": Beboelseshus opført ca. år 1800. Tidligere sammenbygget med øens fattighus, der blev nedrevet i 1935.

FACADER:

Sort bindingsværk med hvide tavler.

TAG:

Stråtag med kragtræer. Buet kvist.

SKORSTEN:

Ny skorsten med betonaafdækning og sokkel.

VINDUER:

2 - ramede vinduer med sprosser, mørkeblå.

DØRE:

Revledør, blåmalet.

BEMÆRKNINGER:

Et fint, lille hus af stor betydning for gadebilledet. Pas endelig på ved ombygninger. Den nye skorsten burde have været udformet mere traditionelt.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

FYRVEJ 15, matr. nr. 29b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Kærnehuset". Opført ca. år 1790 med senere ombygninger. Tidligere husmandssted.

FACADER:

Bygningen er opført i mursten, pudset og hvidkalket. Sort kampestensokkel. Et skur er opført i sorte pænneplader.

TAG:

45° sadeltag med rødt bølgeeternit.

SKORSTEN:

Muret, rødmalet skorsten med sokkel og udkræning.

VINDUER:

2 - ramede sprossvinduer, lys grønne.

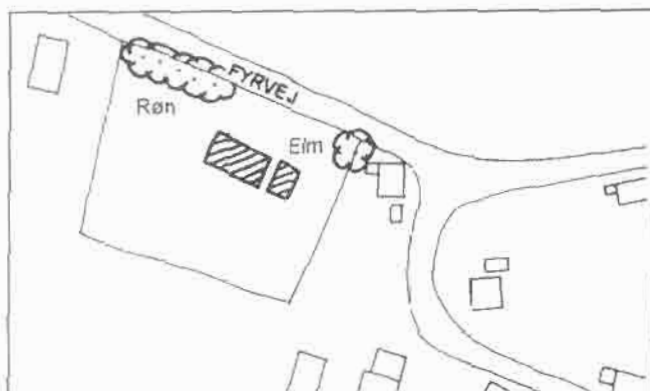
DØRE:

Ny fyldingsdør, lys grøn.

BEMÆRKNINGER:

Et fint gammelt hus af betydning for bymiljøet. De nye vinduer har gode proportioner. Ved senere tagudskiftninger bør vælges strå.

BOLIG MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Bolig med udhus opført år 1919 af murer Kjeldsen. Huset er den tidligere præstegård.

FACADER:

Boligen er opført i mursten med fremspringende murdekorationer. Udhuset er opført i mursten. Begge fremstår hvidkalkede.

TAG:

45° tegltag med halvvalm på boligen. Eternittag på udhuset.

SKORSTEN:

Rødstens skorsten med betonafdækning på boligen. Gulstens skorsten med betonafdækning på udhuset.

VINDUER:

Nye dannebrogsvinduer, brune. I tagetagen ovenlysvinduer.

DØRE:

Ny brun trædør med glas ved siden og foroven. Udhuset har grå og brune trædøre.

BEMÆRKNINGER:

Et yderst velproportioneret hus med fine murstensdekorationer. De nye vinduer er fint afpassede. Hoveddøren kunne være tilpasset bedre. Skorstenene bør fremstå hvidkalkede som facaderne. Et hus der bør værnes om ved senere renoveringer.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

GADEKÆRSSTRÆDE 4, matr. nr. 31^d

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Sommerhus opført 1964.

FACADER:

Ubehandlet letbeton. Træbeklædte gavle, 1 på 2, sortmalede.

TAG:

45° sadeltag med strå.

SKORSTEN:

Muret skorsten med sokkel, gule sten.

VINDUER:

2 - rammede vinduer med sprosser, sortmalede. Mod syd mørk brune.

DØRE:

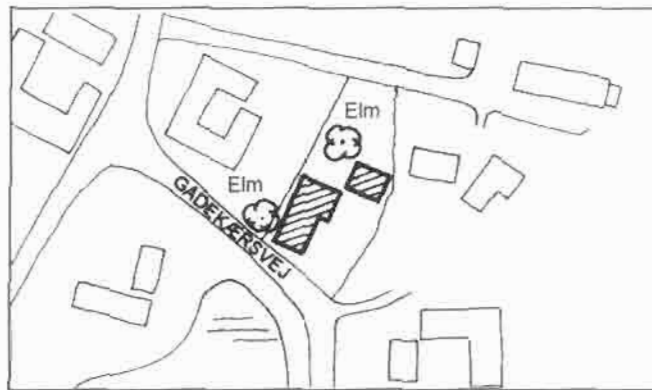
2 - fløjet hoveddør med sprosser, mørk brun. Sortmalet halvdør af træ mod øst.

BEMÆRKNINGER:

Et fint tilpasset nyt hus midt i landsbyen. Blot kunne man ønske, at det blev pudset og kalket, så letbetonvæggene ikke fremstår ubehandlede.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

GADEKÆRSVEJ 1, matr. nr. 4^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Ninnas hus". Boligen er opført i slutningen af 1800-tallet med senere ombygning i 1965.

Udhus opført ca. år 1940.

FACADER:

Stuehuset har røde murstensfacader. Udhusene er hvidkalkede med sort sokkel. Udhuset mod gadekærvej har muret træmpel. Det nordlige udhus har rødmalet træbeklædt gavl.

TAG:

Stuehuset har ca. 45° sadeltag, med sort bølgeeternit, store udhæng og stor træbeklædt taskekvist, brun. Udhusene er med grå bølge eternit og ældre panneplader.

SKORSTEN:

På stuehuset glat skorsten i røde sten. På udhuset glat hvidkalket skorsten samt mørk aftrækskanal.

VINDUER:

Nyere 2 - rammede sprossevinduer, lys brune. I kvisten stort sprossevindue. I udhuset rødmaledede staldvinduer.

DØRE:

Nyere hoveddør, brun. I udhuset røde revleporte og døre.

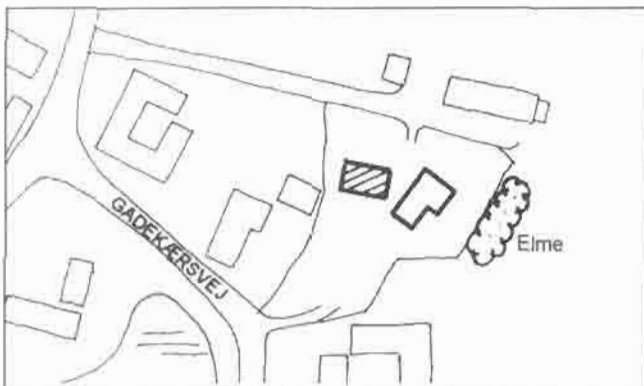
BEMÆRKNINGER:

Stuehusets nye tag og kvist er desværre meget dominerende. Det ellers pæne hus har derved mistet noget af sin charme. Udhusene er et pænt traditionelt udhusbyggeri fra århundredeskiftet.

Gavlen mod Gadekærvej med de gamle jernvinduer symmetrisk placeret i den hvidkalkede facade over den sorte sokkel skal specielt fremhæves.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

GADEKÆRSVEJ 3, matr. nr. 4b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Stuehus opført ca. år 1900. Der har tidligere været postgård på ejendommen fra ca. 1750.

FACADER:

Hvide facader med sort sokkel, grundmur.

TAG:

Ca. 45° sadeltag med røde vingetegl.

SKORSTEN:

Ældre skorsten i røde sten med sokkel. Nyere, glat, hvidmalet skorsten.

VINDUER:

Nyere store vinduer, mørk brune.

DØRE:

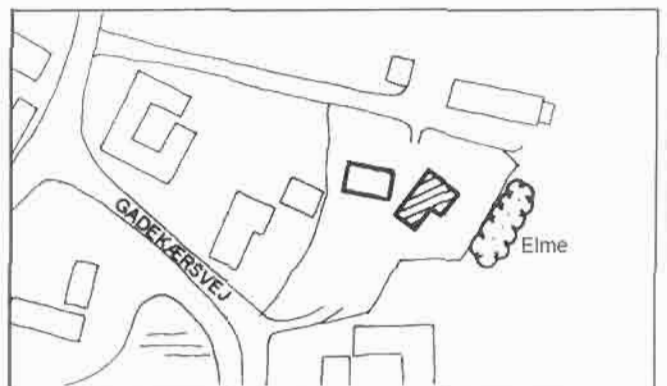
Nyere glasdøre med sideparti, brune.

BEMÆRKNINGER:

Et velproportioneret ældre stuehus i gode materialer. De store vinduer bør ved senere udskiftning udføres som husets oprindelige vinduer, ligesom den nye hoveddør virker uheldig.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

GADEKÆRSVEJ 3, matr, nr. 4b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Staldbygningerne er opført ca. år 1900 med nyere tilbygning.

FACADER:

Bygningerne er grundmurede, hvidkalkede. Udvidelsen er opført i gasbeton, ligeledes hvid. Træbeklædt gavl, rødbrun.

TAG:

Ca. 45° sadeltag, dels med grå eternitplader dels sort onduline.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

2 - rammede, sprossevinduer, svenskrøde. Ældre støbejernsvinduer, svenskrøde.

DØRE:

Røde revleporte + og døre samt rød fyldingsdør med sprossevindue.

BEMÆRKNINGER:

Traditionelle udhusbygninger i gode farver.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Landbrugsejendom. Stuehus opført 1918, med senere ombygning 1990-91. Ældre udhulslænge samt nyt udhus mod nord opført efter brand i 1991. Tidligere har der på ejendommen været telefoncentral.

FACADER:

Både stuehus og udhus har pudsede, hvidmalede facader med sort sokkel.

TAG:

Bygningerne har 45° sadeltage. På stuehuset og den nye længe sortglaserede tegltage. På det ældre udhus grå eternit.

SKORSTEN:

Stuehuset har udkraget skorsten med sokkel, hvidmalet. Udhuset har glat, vandskuret skorsten.

VINDUER:

Stuehuset har 1, 2 og 3 - rammende sprossevinduer, hvidmalede. Udhuset har 2 - rammende sprossevinduer, ligeledes hvidmalede. Den gamle længe har staldvinduer.

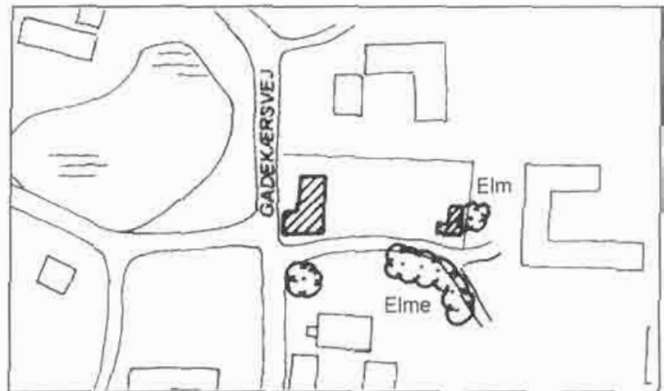
DØRE:

Hoveddør - hvidmalet listedør med råglas. Bagdør - nyere dør med råglas. Udhuset har 2 - fløjet dør med sprøsser. Ellers revledøre- og porte.

BEMÆRKNINGER:

En smukt renoveret ejendom, selvom de sortglaserede tegltage virker fremmede i landsbymiljøet. Der burde have været anvendt røde vingetegl. Dørene i stuehuset virker uheldige. Den nyopførte mur mod gadekæret er voldsom og atypisk for Omø by. Et stendige eller en hæk ville have passet til landsbymiljøet.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Ældre bolig opført ca. år 1750. Ny garage i østskel, i gamle dage var her forsamlingshus.

FACADER:

Sorttjæret bindingsværk med hvide tavler. En del af det opmalede bindingsværk er "snyd". F.eks gavlen mod gadekæret.

TAG:

45° stråtag med krøgetæer.

SKORSTEN:

Skorsten med sokkel, hvidkalket.

VINDUER:

2 - rammende sprossevinduer, blåmalede. 2 - rammende vinduer, sortmalede mod øst.

DØRE:

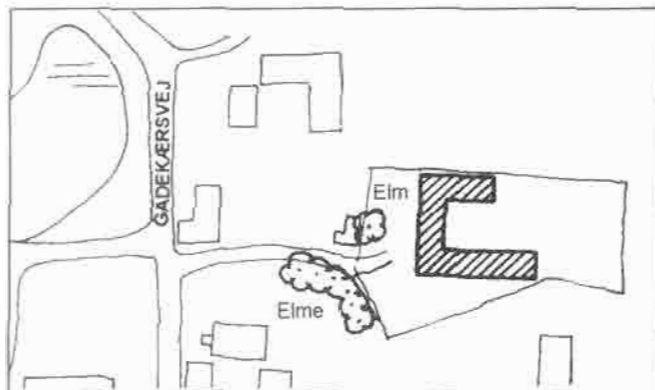
Hoveddør - blåmalet listedør med lille sprossevindue. Blåmalet revleport. Brunmalet listedør.

BEMÆRKNINGER:

Et meget smukt, velproportioneret hus af stor betydning for miljøet omkring gadekæret. Ved ombygning bør der tages stor hensyn til husets kvaliteter. Den brunmalede listedør virker uheldig.

Den gamle pigstensbelægning er for øjeblikket ved at blive udvidet. Det er rart at se, at de gamle traditioner holdes i hævd.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Laurinegård". Stuehuset er opført ca. år 1750. Gården blev delt af to brødre i 1918. Den anden halvdel blev opført på Østermarksvej 4, "Alhøjgård".

FACADER:

Overkalket bindingsværk med gennemstrukne hjælker.

TAG:

Sadeltag med grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

Nyere skorstenene er opført i glatte kalksandsten.

VINDUER:

2 - rammede, gamle, grønmaledede vinduer, tildels med vandrette sprasser.

DØRE:

Ny hoveddør med råglas.

BEMÆRKNINGER:

En gammel gård, der ikke har undergået de store forandringer. En gård der absolut bør bevares. Ombygninger bør foretages overordentligt nænsomt.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Staldbygninger opført ca. år 1750.

FACADER:

Dels overkalket bindingsværk dels grundmur, hvidekalkede.

TAG:

Sadeltag med grå bølgeeternit, helvalmede i hjørnerne.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

Gamle støbejernsvinduer, røde.

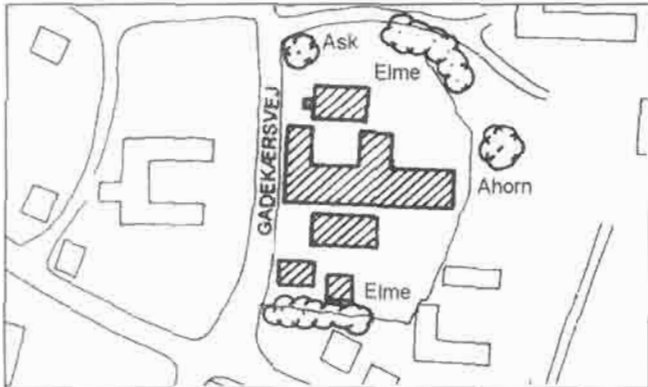
DØRE:

Grønne revledøre og -porte.

BEMÆRKNINGER:

Udhusene er som stuehuset absolut bevaringsværdige. Den tildels pigstensbelagte gårdsplads har stor betydning for bygningsmiljøet. Bemærk "hesteomgangen" inde på gårdspladsen.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Lindegård". Firlænget landbrugsejendom. Stuehus opført 1907 med senere ombygning i 1968. Staldbygninger fra samme tid, med senere ombygning i 1970. Nyere udhuse er beskrevet andetsteds på siden.

FACADER:

Stuehuset pudset, hvidmalet med gule vinduesindfatninger og gesimsbånd. Staldbygningerne har vandskurede, gulkalkede facader med hvide gesimsbånd.

TAG:

Stuehuset har grå bølgeeternit med store udhæng og 2 flagermuskviste. Staldbygningerne har grå bølgeeternit pænt tilpasset gesimsbåndet.

SKORSTEN:

Ny glat skorsten, gule sten. Ventilationshætter på staldbygningerne.

VINDUER:

Store vinduer, brune. I staldbygningerne dels sortmalede dels grønmalede staldvinduer.

DØRE:

Nye, brune døre med glas. Grønne og sorte revledøre - og porte i udhusene.

BEMÆRKNINGER:

En typisk landbrugsejendom fra århundredeskiftet. Desværre har de nyere ombygninger ændret stuehuset på uheldig måde. Taget med de store udhæng og kviste er for dominerende, ligesom de nye døre og vinduer misklæder huset. Ved senere ombygninger bør huset føres tilbage til sin oprindelige, herskabelige stil. Der bør værnes om de gamle staldlænger, ligesom den brølagte gårdsplads bør bevares.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Udhusbygninger opført henholdsvis ca. år 1970 og 1985.

FACADER:

Facaderne er opført i letbeton.

TAG:

På staldbygningerne fra 1968 og 1970 er der grå bølgeeternit med taghældning på 45° og på den nyere bygning 20° taghældning ligeledes belagt med grå bølgeeternit

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

I alle bygningerne er der sorte staldvinduer.

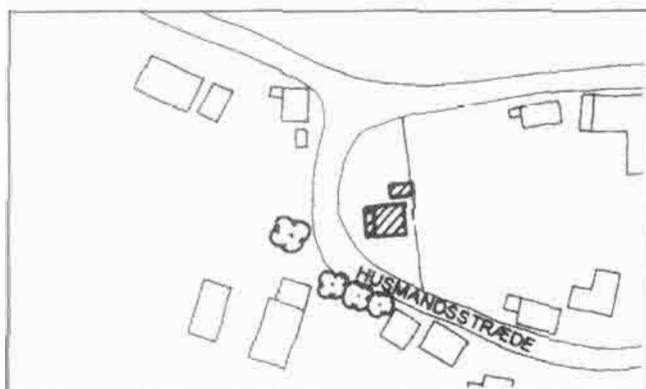
DØRE:

Nye trædøre.

BEMÆRKNINGER:

Nyere udhusbygninger burde pudses og gulkalkes så de svarede til den oprindelige firelængede gård.

HUSMANDSSTRÆDE 1, MATR. NR. 29C

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Cafeén". Bolig opført 1931 med tilbygget havestue mod vest. Fra 1934-51 var her afholdscafé og sommerpensionat.

FACADER:

Vandskuret grundmur, hvidkalket.

TAG:

40° sadeltag med udhæng. Grå eternitskifre. Traditionel kvist mod nord med zinkflunker og lavt sadeltag. Havestuen har ensidig taghældning ca. 5°.

SKORSTEN:

Hvidkalket, muret skorsten med både sokkel og udkrøning.

VINDUER:

Gamle traditionelle vinduer, 2-rammede med vandrette sprosser.

I havestuen småsprossede. Alle malede med grå kærme og hvide rammer.

DØRE:

Grå fyldingsdør med sprossevindue samt ny fyldningsdør.

BEMÆRKNINGER:

Et velproportioneret, gammelt hus med helt klare bevaringsværdier. Den ret store havestue har ikke ødelagt helhedsindtrykket, fordi den er lavet i samme materialer og farver som hovedhuset.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 2, MATR. NR. 38

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Jordmorhuset". Bolig opført 1920 med mindre udhus. Her har jordmoderen holdt til fra 1917-53.

FACADER:

Både bolig og udhus er grundmurede og gulmalede. Boligen har murede hovedgesimser og fine bæltegesimser i gavlene.

TAG:

Boligen har 45° sadeltag med rødbrune bølgeeternitplader. Lille tilbygning med rødbrune eternitskifre, ca. 20°. Nyere, gulmalede kviste. Udhus med tagpap, ensidigt tag ca. 10°.

SKORSTEN:

2 glatte, murede, gulmalede skorstene.

VINDUER:

Hvidmalede 1- og 2-rammede med vandrette sprosser. Grønmalede støbejernsvinduer i udhus.

DØRE:

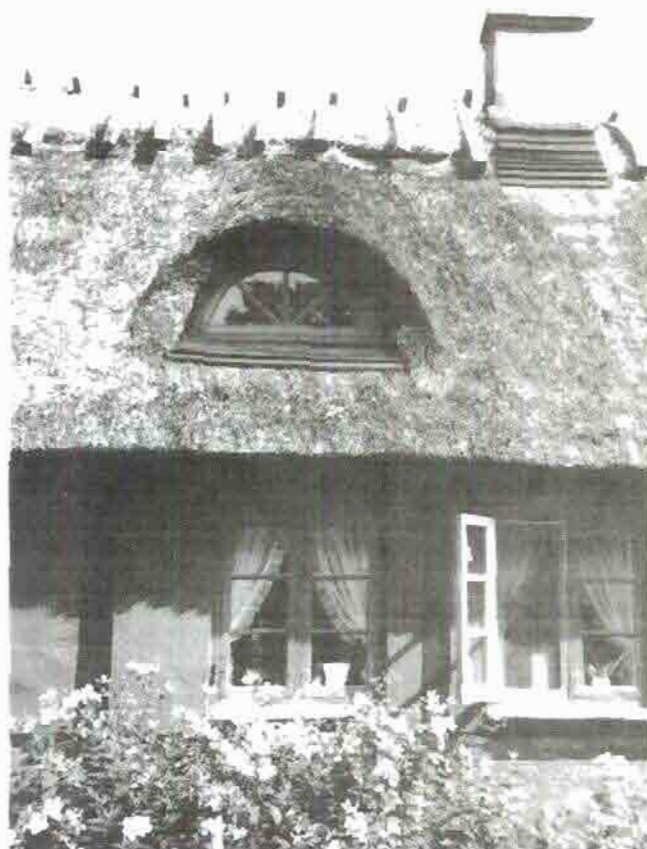
2- fløjet hoveddør med småsprossede vinduer, hvidmalet. Halvdør med sprossevindue. Grønmalet revledør i udhus.

BEMÆRKNINGER:

Et kønt, lille hus i god vedligeholdelsesmæssig stand. Når taget engang skal skiftes, bør der oplægges et rødt tegltag.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 3, matr. nr. 16^b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Iverhus" Opført ca. år 1750 samt nyere gæstehus. De tidligere udhusbygninger blev nedrevet i 1860 og opført på Ørevej.

FACADER:

Boligen har sorttjæret bindingsværk med mørkrøde tavl. Noget af det optrukne bindingsværk er "snyd", da der er grundmur under. Gæstehuset er rødmalet grundmur. Gavlne med sortmalet træbeklædning.

TAG:

Stråtag med halmmødding og kragtræer, 45°. Meget fine, små kviste. Gæstehus med sort bølgeeternit med udhæng.

SKORSTEN:

Rødmalet skorsten med sokkel og udkræning.

VINDUER:

Gamle traditionelle vinduer. 2 - rammede med sprosser, blåmalede. Nye tilsvarende i gæstehus.

DØRE:

Fyldingsdøre med sprosser, blåmalede samt sort revledør. I gæstehuset blåmalede revledøre.

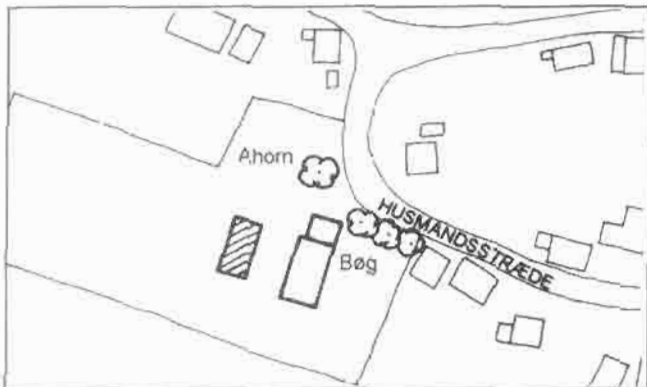
BEMÆRKNINGER:

Et meget hyggeligt og velholdt hus i en stor gammel have. Smukt stråtag med kragtræer, som det er typisk for denne del af landet. Et hus der absolut bør værnes om.

BOLIG HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 4, matr. nr. 1^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Længebygningen er opført år 1859. I 1980 blev der indrettet skolelokaler her.

FACADER:

Sortmalet bindingsværk med hvide tavl.

TAG:

45° sadeltag med nye røde vingetegl.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

Nye 2 - rammede vinduer med vandrette sprosser - blåmalede.

DØRE:

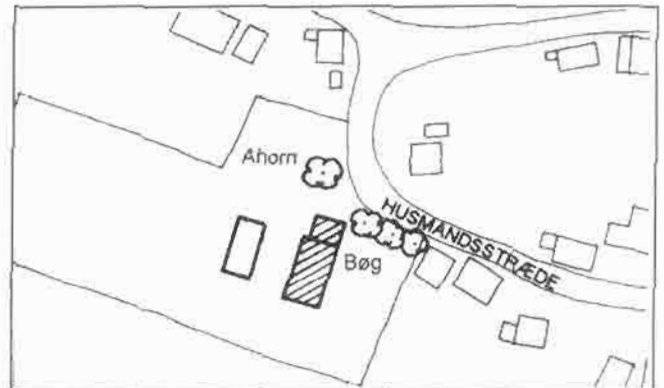
Nye revledøre med glas, blåmalet. Blåmalet port.

BEMÆRKNINGER:

En pæn gammel udlænge. Det nye tegltag har klart øget bygningens bevaringsværdi.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 4B, matr. nr. 1^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Skole og lærerbolig opført ca. år 1880. Tilbygning fra 1984.

FACADER:

Vandskurede, hvidmalede murstensfacader.

TAG:

Rødt tegltag med kvartvalme, 45°. Veluxvinduer i tagfladen. Tilbygning med fladt tag.

SKORSTEN:

Glat, hvidmalet skorsten i tilbygning.

VINDUER:

Nyere dannebrogsvinduer, blåmalede. Lavformat-vinduer i tilbygning.

DØRE:

Nyere glasdøre, blåmalede. Ved senere udskiftning kunne det ønskes, at der vælges døre, der er bedre tilpasset det gamle hus.

BEMÆRKNINGER:

Et smukt, stort hus med gode proportioner, materialer og farver.

Tilbygningen mod nord er uheldig med det flade tag og de specielle vinduer.

ÆLDRE BYGNING HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 5, matr. nr. 23^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Tidligere "Helenes gård". 3 - længet gård opført ca. 1770. Ombygget flere gange senere. Her var i gamle dage rugbrødsbageri.

FACADER:

Stuehus af grundmur, udhus dels i bindingsværk, dels i mur. Alle bygninger er mørk røde.

TAG:

40° - 50° sadeltage. Stuehuset med rustne panneplader, udhuse med stråtag og grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

Nyere skorsten i gule sten med sokkel.

VINDUER:

Hovedsaglig 2-rammede sidehængte vinduer med sprosser, blåmalede.

DØRE:

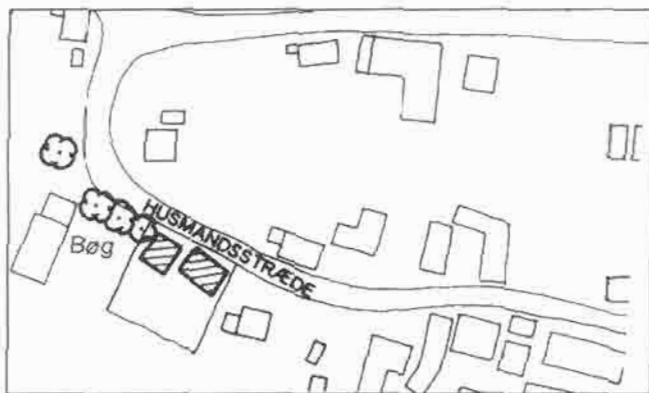
Mange forskellige dørtyper og porte. Hovedsaglig blåmalede, men også sorttjærede.

BEMÆRKNINGER:

En målerisk gård af stor betydning for gademiljøet. En udskiftning af de nyere tagmaterialer til strå på hele ejendommen kunne være ønskelig, men en maling af stuehusets, rustne panneplader kunne også være en foreløbig løsning. Ved udskiftning af vinduer og døre bør der tilstræbes en ensartethed i overensstemmelse med bygningernes oprindelige stil.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 6, matr. nr. 1^b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Olgas hus". Stuehus fra 1904 samt ældre udhuslænge. Udhuset er sidste rest af et gammelt husmandssted fra ca. 1800.

FACADER:

Stuehuset er opført i røde mursten afsluttet mod tag med muret hovedgesims. Udhuset er dels grundmur dels overkalket bindingsværk, hvidkalket.

TAG:

45° sadeltag på stuehus med sorte bølgeeternitplader. 50° sadeltag på udhus med panneplader.

SKORSTEN:

Rød muret skorsten på stuehus. En meget smukt, hvidkalket skorsten med stor sokkel og udkræning på udhus.

VINDUER:

Gråblå dannebrogsvinduer i stuehus. Gamle 2-delte vinduer med sprosser, mørk grønne og gråblå i udhus.

DØRE:

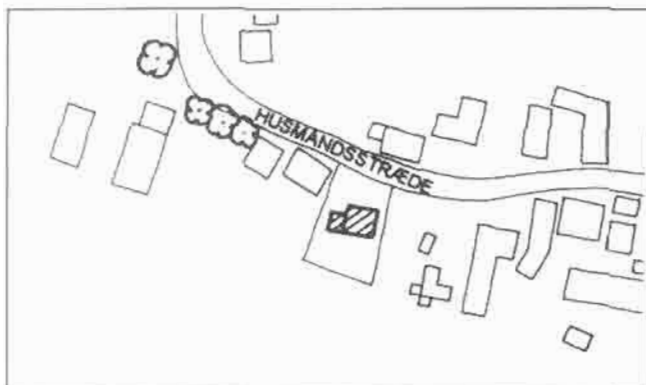
Gråmalet listedør med fast sideparti mod gaden. Revleport og -dør, mørk grønne i udhus.

BEMÆRKNINGER:

Et typisk rødstenshus fra århundredeskiftet. Eternittaget er lagt på uden at ødelægge gesimsbåndene. Ved udskiftning bør oplægges røde vingetegl. Udhuset er en fin gammel længe med overkalket bindingsværk (sjællandsk byggeskik). Panneplader passer fint til husets enkelthed.

**STUEHUS MIDDEL BEVARINGSVÆRDI
UDHUS HØJ BEVARINGSVÆRDI**

HUSMANDSSTRÆDE 8, matr. nr. 26^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Bolig opført 1906 med mindre tilbygning. Tidligere lå her et husmandssted fra ca. 1800.

FACADER:

Vandskurede facader, gule med muret hovedgesims.

TAG:

40° sadeltag med rødbrune eternitbølgeplader. Ensidig lav taghældning på tilbygning.

SKORSTEN:

Ny glat skorsten i gule sten på tilbygning.

VINDUER:

Nye plastvinduer med " snydesprosser", hvide, samt gamle, traditionelle, grønmaledede vinduer med sprosser.

DØRE:

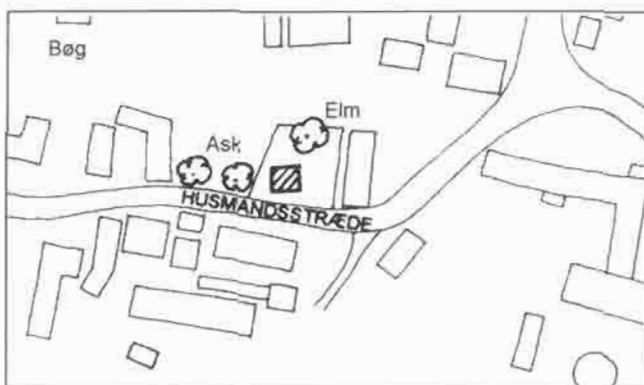
Ny halvdør i tilbygningen, brun, samt gammel, grønmalet revledør.

BEMÆRKNINGER:

Eternittaget er lagt på med vindskeder i gavlene og mindre udhæng ud over gesimsen. Husets hovedproportioner er gode, men taget bør ved senere omlægning tilpasses bygningen bedre. Et rødt tegltag vil være en betydelig forbedring. Plastvinduer er et fremmedelement i et gammelt hus. Vinduerne sænker husets bevaringsværdi.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 9, matr. nr. 28^b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Charles hus". Stuehus fra nedrevet husmandssted opført i slutningen af 1800-tallet.

FACADER:

Grundmuret hus behandlet med mørkrød oliemaling. Fremstår med ret blanke facader. Muret hovedgesims.

TAG:

45° sadeltag med røde bølgeeternitplader.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

2 - ramedede gamle vinduer med sprosser, grønmaledede.

DØRE:

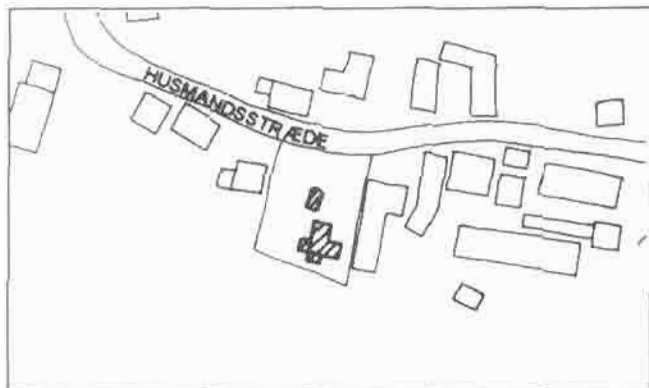
Grønmalet revledør.

BEMÆRKNINGER:

Et fint, lille, traditionelt hus. Taget er en anelse dominerende, da det tildels skjuler den murede gesims. Ved senere tagudskifning bør vælges et rødt tegltag lagt op med hensynstagen til gesimsen.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 10 , matr. nr. 27^b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Smeden. Ejendommen er bebygget med flere udhuse, halvtage m.v. Det mest markante set fra strædet er en træbygning af A-typen, der beskrives her.

FACADER:

Sorte træfacader af profilplader.

TAG:

Ca. 50° sadeltag med panneplader og grå eternit. Taget når næsten helt til jorden i siderne.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

Ingen.

DØRE:

Stor træport i nordgavl.

BEMÆRKNINGER:

Skurene er ikke særlig markante i gadebilledet, da de er gemt inde bag en høj, tæt beplantning og en træport. Ingen af bygningerne har nogen bevaringsværdi.

HUSMANDSSTRÆDE 11, matr. nr. 27^c

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Smedens hus". Bolig opført ca. 1910. Sammenbygget med Husmandsstræde 13.

FACADER:

Vandskuret grundmur, hvidkalket. Med muret hovedgesims.

TAG:

45° sadeltag belagt med en karakteristisk, tyk rød falstagsten med ruder - dekoration. Tagstenstypen stammer fra Kählers teglværk i Korsør.

SKORSTEN:

Muret, hvidkalket skorsten med sokkel og udkrægning.

VINDUER:

Gamle 2 - rammede vinduer med vandrette sprosser.

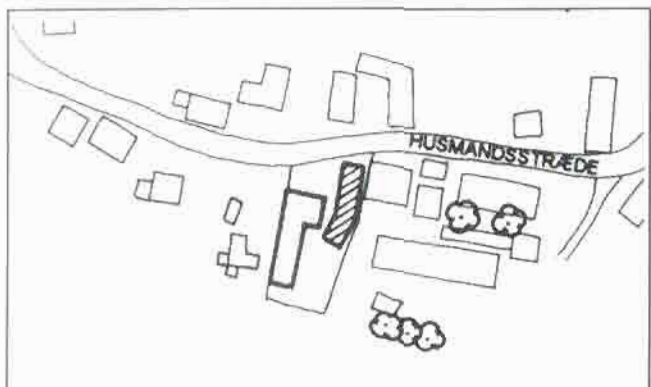
DØRE:

Nyere listedøre.

BEMÆRKNINGER:

Et godt velproportioneret hus, der trænger til noget vedligeholdelse.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Husmandssted fra ca. 1750 med senere ombygning i 1950 og 1993-94.

Del af bygningen benyttes som udhus, tidligere stald. Ø-kontoret har idag til huse i denne ejendom.

FACADER:

Hvidkalket bindingsværk, med gennemstrukne bjælker. Gavlene er træbeklædte, 1 på 2, sortmalede.

TAG:

Stråtag med halmmødding.

SKORSTEN:

Skorsten med sokkel og lille udkrægning.

VINDUER:

2 - rammede vinduer med sprosser, grønmalede.

DØRE:

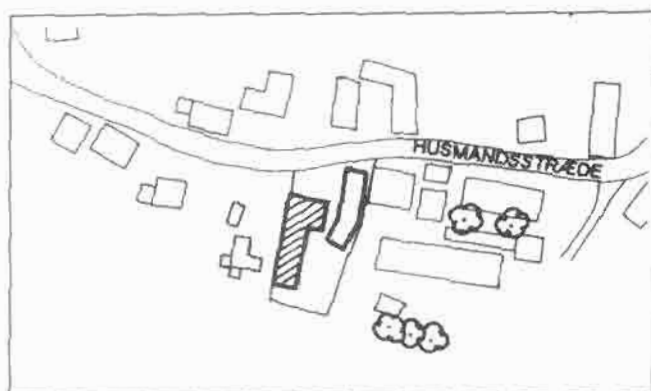
Revleport, sortmalet. Ny grøn fyldningsdør samt ældre grøn halvdør.

BEMÆRKNINGER:

Et særdeles velbevaret hus, der nu heldigvis bliver nænsomt renoveret. Husets krummede forløb giver ejendommen en helt speciel karakter. Pigstensbelæggningerne er med til at understrege det gamle landsbyhus.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 12, matr. nr. 30^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Udhusbygninger fra omkring år 1930-34.

FACADER:

Hvidkalkede murstensfacader. Den sydlige del af længen har rødmalet trætræmpel samt gavl med træbeklædning, 1 på 2.

TAG:

Ca. 55° sadeltag dels med panneplader, dels grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

Udluftningshætte af beton.

VINDUER:

Grønmalgede sprossevinduer og rødmalgede støbejernsvinduer.

DØRE:

Rødmalgede træporte og døre.

BEMÆRKNINGER:

Typiske udhusbygninger fra århundredeskiftet. Bygningerne trænger til istandsættelse.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 13, matr. nr. 27^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Bolig opført ca. 1860. Sammenbygget med Husmandsstræde 11.

FACADER:

Vandskurede ydermure, hvidkalkede.

TAG:

45° sadeltag med rødlig, mosbegrøet bølgeeternit.

SKORSTEN:

Nyere skorsten med sokkel, hvid.

VINDUER:

Gamle 2-rammede vinduer med vandrette sprøsser, lysegrå. Et enkelt nyt vindue med stor rude isat.

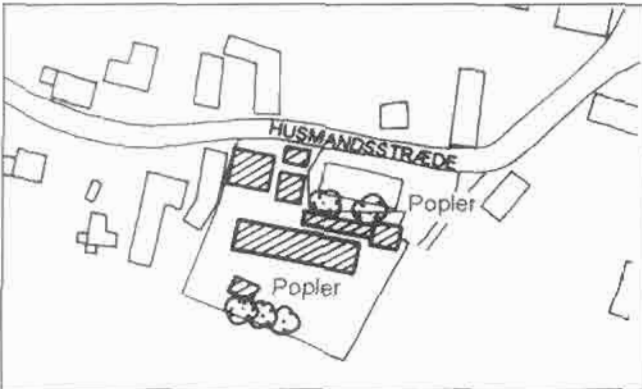
DØRE:

Nyere listebeklædt dør, sprossevindue med råglas, mørk blågrøn.

BEMÆRKNINGER:

Et hus der ved senere renoveringer bør gives et rødt tegtag. Nye vinduer bør udføres som de gamle sprossevinduer.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Stuehuset er opført i 1892.

FACADER:

Hvid grundmur med muret gesimsbånd langs facaderne. Sort søkkel.

TAG:

45° sadeltag, belagt med grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

2 nye skorstene af røde mursten.

VINDUER:

Store vinduer med trækruder, brunmalede. Ældre 2-rammet sprossevindue i gavl.

DØRE:

Nyere døre med råglas, brunmalede.

BEMÆRKNINGER:

Et karakteristisk stuehus fra 1910. Desværre har det nyere eternit-tag og de store ruder ændret husets oprindelige karakter. Ved senere renoveringer bør man tilstræbe at følge husets oprindelige stil.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Staldbygning fra ca. samme tid som stuehuset med senere til/ombygning, fra 1960. Endvidere findes der flere småbygninger, så som garage, hønsehus m.v. som ikke beskrives nærmere her.

FACADER:

Hvidkalkede murstensfacader med murede gesimsbånd.

TAG:

45° sadeltag, med ældre betontagsten.

SKORSTEN:

Ventilationshætte

VINDUER:

Støbejernsvinduer, malet røde.

DØRE:

Revledøre - malet sorte.

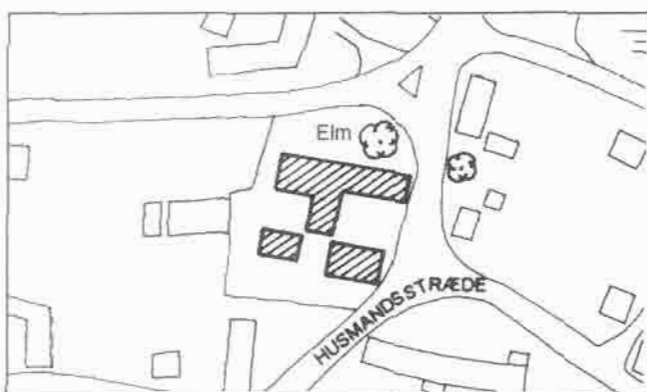
BEMÆRKNINGER:

Et pænt traditionelt udhus. Ved tagudskiftning bør oplægges røde vingetegl.

Alle de forskelligartede bygninger på ejendommen har en vis sammenhæng, idet alle facader er hvidkalkede. Døre og porte samt vinduer i udhusene bør ligeledes fremover males i ensartede farver for at opnå en vis helhed over det blandede bygningskompleks.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 15, matr. nr. 11a,
20^e, 36

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Madsgården". Stuehus opført 1934.

FACADER:

Røde murstensfacader med hvide gesimsbånd.
Altan mod øst.

TAG:

45° tegltag med halvvalm. Tykke røde falstagsten med ruder -
dekoration.

SKORSTEN:

Fine skorstene i røde sten med sokkel og udkrægning.

VINDUER:

2- og 3 fags dannebrøgsvinduer. 2 - rammede med sprosser på
1. sal. Alle hvidmalede.

DØRE:

Fyldningsdøre med sprossevinduer og overvinduer. Grå og
hvidmalede.

BEMÆRKNINGER:

Et fint, velbevaret stuehus, der er meget karakteristisk for sin
tid. Et hus der bør værnes om ved senere renoveringer.
De specielle tagsten bør bevares.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 15, matr. nr. 11a,
20^e, 36

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Ældre staldlænge af bindingsværk, fra ca. 1750 samt
staldbygning fra 1932. Nyere længe i letbeton.

FACADER:

Den gamle længe fremstår i overkalket bindingsværk med
gennemstrukne bjælker. Længen fra 1932 er af grundmur og
den nyere ombygning af stalden nærmest stuehuset fremstår
i letbeton. Alt er hvidkalket.

TAG:

45° sadeltage samt 30° sadeltag på den vestligste fløj. Grå
bølgeeternit.

SKORSTEN:

Ventilationshætte.

VINDUER:

Røde støbejernsvinduer.

DØRE:

Sorte revledøre og - porte.

BEMÆRKNINGER:

Et fint afgrænset gårdanlæg med mur mod øst. De forskellig-
artede udhullinger bindes sammen af de hvidkalkede over-
flader. Den fine pigstensbelægning på gårdspladsen bør
bevares.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 16A, matr. nr. 9^d

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Forsamlingshus opført 1906 af murer Kjeldsen og tømrer Peder Nielsen, Tilbygning fra 1975.

FACADER:

Vandskurede murstensfacader, gulkalkede. Tilbygning i letbeton, ubehandlet.

Trægavl mod øst, sortmalet.

TAG:

Ca. 35° sadeltag med grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Lysebrune dannebrogsvinduer. I tilbygningen store ruder, dels til gulv, sortmalede.

DØRE:

Nyere døre, lysbrune. Mod øst sortmalet.

BEMÆRKNINGER:

Letbetonbygningen bør pudses og gulkalkes. Alle vinduer og døre trænger til en dækkende træbeskyttelse i f.eks mørk, grøn farve. Gavlen mod øst trænger ligeledes til vedligeholdelse.

DET GAMLE FORSAMLINGSHUS MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 17, matr. nr. 31^c

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Hønehuset". Lille sommerhus med udhus, opført 1963.

FACADE:

Sommerhuset har vandskuret murværk, udhuset i letbeton, begge hvidkalkede.

TAG:

Stråtag med halmmødding. Udhuset har grå eternitskifre.

SKORSTEN:

Ingen

VINDUER:

Sprossvinduer, blåmalede.

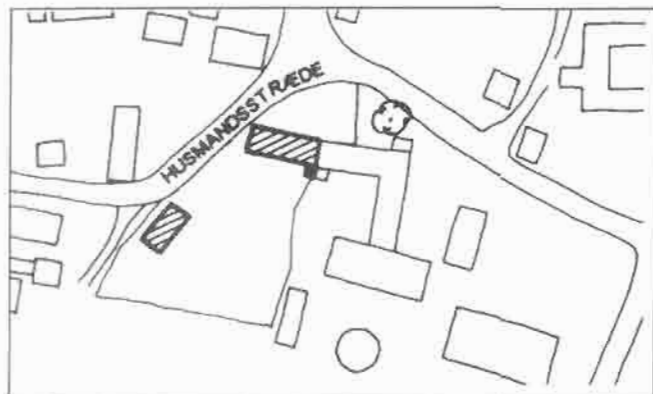
DØRE:

Blåmalede døre med glas og revledør på 1. sal.

BEMÆRKNINGER:

Et særdeles fint lille bygningsanlæg opført helt i tråd med landsbyens byggetraditioner.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Annas gård". Opført ca. 1750. Nedlagt landbrugsejendom der i dag kun består af stuehus et fritliggende udhus.

FACADE:

Stuehuset er opført i bindingsværk, hvidkalket.

TAG:

Stuehuset har grå bølgeeternit.

SKORSTEN:

2 pæne skorstene på stuehuset med sokkel og udkragning, begge hvidkalkede.

VINDUER:

2 - rammede sprossevinduer, hvidmalerede.

DØRE:

2 nyere fyldingsdøre med sprossevindue, hvidgrå.

BEMÆRKNINGER:

Et bevaringsværdigt stuehus der ved senere tagrenoveringer igen bør gives et stråtag. Skorstenene står idag "strittende" over tagryggen.

STUEHUS HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Fritliggende udhus fra ca. år 1900.

FACADE:

Hvidkalkede murstensfacader. Grå præsning i gavlen.

TAG:

Ca. 45° sadeltag med pandeplader.

SKORSTEN

Ingen.

VINDUER:

Sorte støbejernsvinduer.

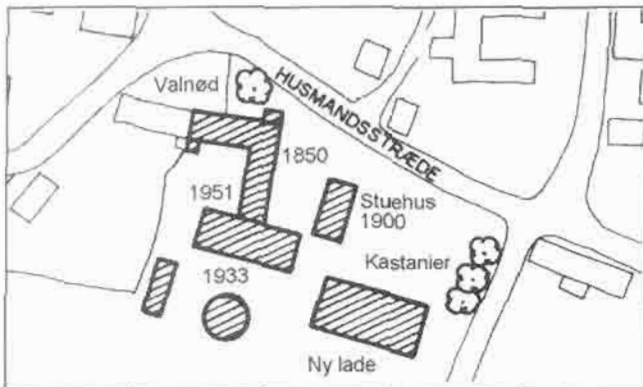
DØRE:

Sorte revledøre.

BEMÆRKNINGER:

Trænger meget til vedligeholdelse.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Landbrugsejendom. Stuehus opført 1901 med senere ombygning i 1978.

FACADER:

Opført i mursten, vandskuret og hvidkalket.

TAG:

45° tykke, røde tegl med ruder-dekoration.

SKORSTEN:

Nyere, glat skorsten af røde sten.

VINDUER:

Nye 2 - rammede sprossvinduer, enkelte store vinduer, olivengrønne.

DØRE:

Havedør med sprosser.

BEMÆRKNINGER:

Pænt stuehus. De store vinduer bør udskiftes til sprossvinduer som de øvrige. Det fine, specielle tegltag af Kähler-tegl bør bevares.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Ejendommens udhuse er en del af en "tvillinggård". Udhusbygninger består idag dels af en ældre staldlænge mod Husmandsstræde fra ca. 1750, dels af en nyere trempellænge fra 1933 samt en sammenbygning fra 1951. Herudover findes en ny lade fra 1987 i hvide stålplader med blå gavle og gråt eternit tag.

FACADER:

Længen fra ca. 1850 står i hvidkalket bindingsværk mens de øvrige udlænger er grundmurede huse ligeledes hvidkalkede. Letbeton indgår i dele af bygningerne.

TAG:

På dele af den gamle længe findes endnu stråtag, mens de øvrige tagflader er dækket med grå bølgeeternit eller panneplader.

SKORSTEN:

Ventilationshætter.

VINDUER:

Dels gamle støbejernsvinduer dels nye staldvinduer.

DØRE:

Sorte revledøre,-porte og lemme. Nyere grøn dør med glas mod gårdsiden.

BEMÆRKNINGER:

Den ældre bindingsværkslænge mod Husmandsstræde har meget stor bevaringsværdi og bringer derfor det samlede kompleks op i værdi.

Desværre er længen så ringe, at der kan blive tale om at nedrive den, såfremt den ikke renoveres gennemgribende.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

HUSMANDSSTRÆDE 21, matr. nr. 31^b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Frysehus opført 1951.

FACADER:

Gule mursten. Meget lav facadehøjde.

TAG:

45° sadeltag med grå bølgeeternit. Store udhæng.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Tophængte vinduer med vandret sprosse.

DØRE:

Dør med tre "fyldinger".

BEMÆRKNINGER:

Et typisk frysehus fra 50-erne. Desværre passer de gule murstensfacader og det store eternittag dårligt til landsbyens gamle bebyggelse.

Huset burde vandskures og kalkes, ligesom en udskiftning af taget til røde vingetegl ville få det til at passe bedre ind i landsbymiljøet.

HUSMANDSSTRÆDE 23, matr. nr. 13^a

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Kastaniegården". Gammel landbrugsejendom med stuehus fra ca. 1750.

FACADER:

Sortjæret bindingsværk med hvide tavler. Gennemstukne bjælker. Gavltrekanten mod øst har træbeklædning med vandbræt.

TAG:

Ca. 45° stråtag med halmmonding. Kragtræer på den østlige del.

SKORSTEN:

Nyere skorsten med sokkel, hvid.

VINDUER:

2-rammede vinduer med vandrette sprosser, grønmaled.

DØRE:

Nyere brun dør med råglas. Grønmalet dør med opdelt vinduer.

BEMÆRKNINGER:

Et særligt bevaringsværdigt gammelt stuehus. Den brune dør bør grønmales eller udskiftes med en bedre tilpasset dør.

STUEHUS HØJ BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Gammel staldbygning fra ca. 1750 samt fritliggende udhus fra ca. 1900.

FACADER:

De gamle længer er af bindingsværk med gennemstukne hjælker. Sorttjæret med hvide tavler. Den vestlige udbygning er af kampesten med muret gavlbred, hvidkalket. Det nyere udhus er grundmuret, hvidt.

TAG:

Helvalmede stråtag med halmmønding. Fin kvist mod øst. Nyere udhus med 45° bølgeeternit, grå.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Sorte støbejernsvinduer.

DØRE:

Sorte revledøre og porte.

BEMÆRKNINGER:

Et gårdanlæg med særdeles store landsbymiljømessige kvaliteter. Gården er fint vedligeholdt helt i den traditionelle stil. De græsklædte arealer og den brolagte gård er med til at fremhæve den gamle gård. Pas endelig godt på den!

**LÆNGER HØJ BEVARINGSVÆRDI
NYERE UDHUS MIDDEL BEVARINGS-
VÆRDI**

OMØ HAVNEVEJ 1, matr. nr. 3^a m.fl

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Chr. Langelænders gård". Landbrugsejendom. Stuehuset er opført 1864 med senere ombygning 1983.

FACADER:

Murede, hvidkalkede facader med gesimsbånd. Sorttjæret kampestenssokkel.

TAG:

Ca. 40° halvvalmet tag med rødlige bølgeeternitplader.

SKORSTEN:

2 nyere skorstene i røde sten med sokkel og udkrægning.

VINDUER:

Nyere vinduer med store ruder.

DØRE:

Nyere hoveddør.

BEMÆRKNINGER:

Et ældre stuehus der har den oprindelige hovedform, men som med nyere fast tag og store ruder har ændret sig meget.

Ved senere ombygninger bør man tilstræbe at følge husets oprindelige stil med opdelte vinduer o.s.v.

Gårdspladsens brolægning bør bevares.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

OMØ HAVNEVEJ 1, matr. nr. 3^a m.fl

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Gården med porten". Landbrugsejendommens udhuse består af 3 sammenhængende længer samt en nyere lade mod vest. Udlængen mod vejen er fra 1750, ombygget 1864-1866, mens de øvrige er af nyere dato.

FACADER:

Det gamle udhus er en hvidkalket bindingsværkslænge med gennemstukne bjælker. Nordgavl pladebeklædt. De nyere længer står i hvidmalet gasbeton.

TAG:

Ca. 45° med grå bølgeeternit. Kvist i træ mod gårdsplads, rødmalet.

SKORSTEN:

Ventilationshætter, betonskorsten samt høj sort stålskorsten.

VINDUER:

Små, nyere, røde vinduer.

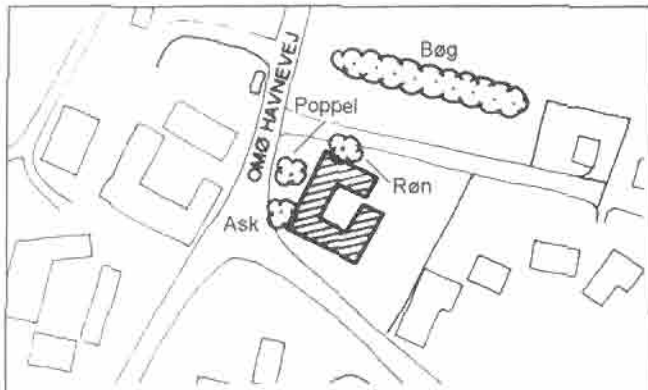
DØRE:

Røde revledøre og -porte samt sorttjæret revleport mod vejen.

BEMÆRKNINGER:

De tre hvide længer er pænt bundet sammen af den hvide farve. Længen langs vejen har en vis bevaringsværdi, selv om den er den eneste ældre udlænge, der er tilbage på ejendommen. Den sorte port med opslag af alverdens meddelser er et spændende indslag i gadebilledet.

LÆNGE MOD VEJEN MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Kastrupgården". 4-længet landbrugsejendom opført ca. år 1750. Den østre længe dog nyere.

FACADER:

Sorttjæret bindingsværk med hvide tavl. Den østlige længe hvidkalket grundmur, Kampestenssokkel under hovedparten af bygningerne.

TAG:

Ca. 45° stråtag med halmmoding. Små kviste mod nord og vest. Bræddebeklædte gavle, sortmalede.

SKORSTEN:

Hvidkalket skorsten med sokkel og udkræning.

VINDUER:

2-rammede, blåmalede vinduer med sprosser.

DØRE:

Meget fin 2-fløjet dør med vinduer, rød- og blåmalet.
Blå revledør
I udhuse sorte revledøre og porte.

BEMÆRKNINGER:

En særdeles velbevaret gammel ejendom. Som det fremgår af billederne bliver stråtagene heldigvis renoverede, så udskiftning til faste plader undgås. Gårdspladsens brolægning bør bevares.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

OMØ HAVNEVEJ, matr. nr. 3^a m.fl

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Sprøjtehuset" Ældre, lille bygning ud til vejen lige syd for kirken.

FACADER:

Dels muret dels kampesten, pudset og hvidkalket.

TAG:

Lavt sadeltag med røde vingetegl.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Ingen.

DØRE:

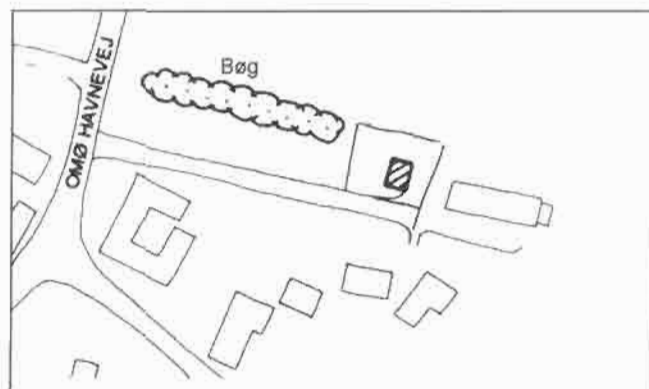
Sort revleport.

BEMÆRKNINGER:

Et fint, lille hus langs vejen.

HØJ BEVARINGSVÆRDI

OMØ HAVNEVEJ 6, matr. nr. 5g

BYGNINGSBESKRIVELSE:

KTAS. Bygningen er opført år 1968 og har en udformning, som andre KTAS- centraler fra den tid.

FACADER:

Betonelementer med frilagte sten.

TAG:

Built - up tag.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Ingen.

DØRE:

Blank ståldør.

BEMÆRKNINGER:

En på alle måder uheldig bygning i et gammelt landsbymiljø.

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Omø Kirke er opført år 1828. Kirken består af et langhus med et spinkelt tårn mod vest.

FACADER:

Både tårn og skib er opført i gule mursten. Facaderne fremstår hvidkalkede.

TAG:

Ca. 50° sadeltag med røde vingetegl. Taget er opskalket og afsluttet mod gesimsbånd. Kamtakker på tårnet.

SKORSTEN:

Ingen.

VINDUER:

Støbejernsvinduer.

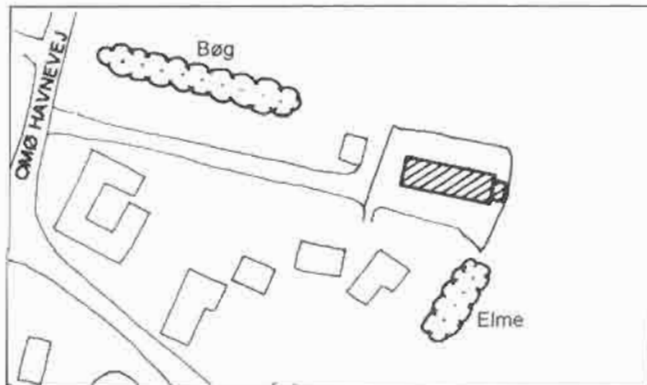
DØRE:

Indgangen er i tårnet, hvis underrum gør tjenste som våbenhus.

BEMÆRKNINGER:

Omø Kirke har trods sin enkle og beskedne udførelse stor betydning for oplevelsen af byen, når man ankommer nordfra. Her danner den hvidkalkede kirke sammen med landsbyens tætomsluttede træer en yderst smuk front mod det omkringliggende åbne landskab.

KIRKEFREDET BYGNING

BYGNINGSBESKRIVELSE:

Det gamle mejeri er opført år 1892 og fungerede som mejeri til 1966. Senere ombygninger og en udestue har ændret huset en del. Huset er delt op i 2 boliger.

FACADER:

Bygningen er opført i mursten, pudset og hvidmalet med sort sokkel. Udestue af træ og glas mod øst med terrasse ovenpå. Udestuen er ikke tilpasset husets øvrige traditionelle udformning.

TAG:

Ca. 45° sadeltag med røde vingetegl.

SKORSTEN:

Nyere skorsten, røde mursten.

VINDUER:

Store vinduer i den østlige del af huset, malet mørk grønne. Gamle 2-rammede vinduer, med umbragrønne karme og hvide rammer i den vestlige bolig.

DØRE:

Nyere glasdør og port af plader, grønmaledede, mod øst. Nyere glasdør, lys brun, mod vest.

BEMÆRKNINGER:

Opdelingen af det gamle mejeri medfører, at bygningen nu vedligeholdes på forskellige måder. Mod vest har huset ældre vinduer og mod øst nyere vinduer o.s.v.. Dette er uheldigt for husets samlede fremtræden. Den vestlige del er mest i overensstemmelse med husets oprindelige karakter.

MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

OMØ HAVNEVEJ 11, matr. nr. 17b

BYGNINGSBESKRIVELSE:

"Posthuset". Opført 1894 af tømrer Peder Nielsen. Brevsamlingssted 1906 og telefoncentral 1920.

FACADER:

Grundmurede facader med gesimsbånd, malet mørk røde. Mod nord står udhuset hvidt som kirken. Sorttjærede sokler.

TAG:

50° sadeltag med cementtagsten. På udhuset dels 30° sadeltag dels ensidig taghældning med ondulineplader og panneplader.

SKORSTEN:

Muret skorsten med udkrøgning og sokkel, rødmalet.

VINDUER:

Store, nyere vinduer, brunmalede.

DØRE:

Ny dør med glas i stuehus. Brunmalet revledør og port i udhus.

BEMÆRKNINGER:

Huset har stor betydning for landsbybilledet set nordfra. Ved senere tagudskiftninger bør anvendes røde vingetegl, så samspillet med kirken ved siden af sikres.

BOLIG MIDDEL BEVARINGSVÆRDI

Ordforklaring

Blank mur: Teglstensmur, hvor stenene står uden overfladebehandling.

Fylding: En plade, der udfylder arealet mellem rammestykker i døre, paneler etc.

Gesims: Fremstående profileret bygningsdel, der tjener til dekoration eller som overgangsled mellem to bygningsdele, f.eks. mellem mur og tag. En bæltegesims er et profileret led, der deler en murflade vandret. Hovedgesimsen afslutter facaden umiddelbart under taget.

Kragtræer: Udkløvede stykker af egetræ, der for oven er pløkket sammen to og to. De lægges over rygningen på stråtag for at holde denne på plads.

Mønning: Stråtagets afslutning i tagryggen, dækket med et lag halm, lyng, tang eller tørv, fastholdt af kragtræer.

Opskalket: Tag, der forneden har et let udad-svej. Det er opnået ved, at man på det nederste stykke af spærenes yderside har påsat kileformede træstykker, skalke. Deres kileform presser taget så meget ud, at det kan passere over en gesims.

Panneplader: Tagdækningsmateriale bestående af galvaniserede jernplader med opvalsedede vulster i længderetningen som afstivning.

Revledør: Dør af sammenpløjede brædder, på den indvendige side afstivet af brædderevler.

Sadeltag: (heltag) Tag med to tagflader der fra tagryggen har fald til hver sin side.

Tavl: Udfyldning mellem tømmeret i en bindingsværkskonstruktion af murværk eller klinet materiale.

Trempel: Tømmerkonstruktion, der forhøjer ydervæggene i forhold til loftsbjælkerne. Herved bliver facaden højere og der skabes plads i loftsrummet.

Udkragning: Vandret murstensskifte eller pudset profileret gesims, der springer frem foran den underliggende murflade.

Valmtag: Tag med skrå flader også over gavlene. Hvis kun øverste halvdel eller fjerdedel af gavlen har skrå tagflade, fremkommer halvvalm eller kvartvalm.

Vandbræt: Vandret, skråstillet bræt, som ved anbringelse under en ofte bræddebeklædt overgavl bortleder vandet fra undergavlens væg.

Vandskuring: Tyndt pudslag, hvorigennem stenene kan ses.

Litteratur

Er man interesseret i at læse mere om bevaring af landsbyer, bymiljøer og huse kan følgende bøger, vejledninger og publikationer anbefales.

Den danske landsby

Axel Steensberg, Forums Fagbibliotek, 1973

Danske landsby-typer

Frits Hastrup, Geografisk institut, Århus 1964.

Den bevaringsværdige bolig på land og i by

Fredningsstyrelsen.

Landhuset, gode råd om vedligeholdelse og istandsættelse

Curt von Jessen m.fl., Gyldendal 1975

Om byggeskik og vedligeholdelse

Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen.

(Indformation om bygningsbevaring, Planstyrelsen)

Gamle sjællandske bondehuse

Gert Neubert, Karsten Vibild
Køge Museum 1975.

Vinduer, tradition, vedligeholdelse og forbedring

Det særlige Bygningssyn. Fredningsstyrelsen 1977.

Landsforeningen Bedre byggeskiks publikationer

(Fås på biblioteket).

Længeboligen

Jørn Ørum-Nielsen.

Kunstakademiets forlag,

Arkitektskolen, Arkitektens forlag, 1988.

Parkpolitik i sogn og købstad

C. Th. Sørensen

Christian Ejlers Forlag, Kbh. 1978

Have, hus og landskab

Redigeret af J. Sander Nielsen

Det Kgl. Landhusholdningsselskab

Landhusholdningsselskabets Forlag, Kbh. 1971.

Tidsskriftet Haven

84. årg. nr. 3, marts 1984.

"Landsbyhaven" af Landskabsarkitekt, Lisbeth Hvid.

Herudover er man altid velkommen til at rekvirere eller afhente Skov- og Naturstyrelsens informationsblade om bygningsrestaurering på Teknisk forvaltning.